

VERKOSTO NÄSIJÄRVEN YMPÄRI

**Uuden matkailureitin sekä matkailu-
ja virkistyspalveluiden tarvekartoitus**

Essi Pahkuri

Opinnäytetyö

Kesäkuu 2009

Matkailun koulutusohjelma

Pirkanmaan ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Pirkanmaan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma

PAHKURI, ESSI:

Verkosto Näsijärven ympäri. Uuden matkailureitin sekä matkailu- ja virkistyspalvelujen tarvekartoitus

Opinnäytetyö 61 s., liitteet 3 s.
Kesäkuu 2009

Opinnäytetyö kuvailee ja kartoittaa tarvetta Näsijärven alueen uudelle matkailureitille sekä alueen matkailu- ja virkistyspalvelujen nykytilaa. Työ on saatu toimeksiantona Hiking Hit Travel Ky:ltä. Tutkimusongelmat ovat; onko kiinnostusta uudelle reitille Näsijärven ympäri ja miten Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluita voidaan kehittää. Tarkentavat tutkimuskysymykset ovat; miten Näsijärvi vaikuttaa Tampereen alueeseen matkailun vetovoimatekijänä, mitä tutkittavien mukaan heidän asiakkaansa haluavat tehdä alueella, ovatko asiakkaiden tarpeet muuttuneet ja ollaanko nykyään kiinnostuneita lähimatkailusta ja ns. hitaasta matkailusta.

Työn teoreettisena viitekehyksenä on Kai-Veikko Vuoriston teoria attraktioista. Teoriaosuudessa selostetaan Näsijärven alueen historiasta ja määritellään työhön liittyviä käsitteitä. Tutkimusosuutta varten tein teemahaastatteluja alueen matkailuun työnsä kautta liittyville henkilöille.

Tutkimuksen tulokset analysoitiin teemoittelun avulla ja tulokset esitettiin kirjallisessa muodossa. Tuloksien avulla on tehty swot-analyysi Näsijärven alueen vetovoimatekijöistä. Tutkimuksesta käy ilmi, että uudelleenreitille ja verkostoitumiselle on kiinnostusta palvelun tarjoajien puolesta ja alueen matkailu- ja virkistämispalveluiden tuotteistamista ja markkinointia voisi parantaa.

Kehitysehdotuksina haastateltavat esittävät erilaisia asioita mm. sesongin pidentäminen, lyhytkestoisempia aktiviteetteja päiväkävijöille ja tehokkaampia markkinointitapoja. Lisäksi johtopäätöksissä arvioidaan lähimatkailun ja hitaan matkailun asemaa tämän hetken matkailussa Näsijärven alueella.

Asiasanat: tarvekartoitus, vetovoimatekijät, luontomatkailu, elämysmatkailu, lähimatkailu, hidasmatkailu.

ABSTRACT

Pirkanmaa University of Applied Sciences
Degree Program in Tourism

PAHKURI, ESSI:

A network around Lake Näsijärvi. A need assessment for a new travel route and the present state of the tourism and recreational services of the area

Bachelor's thesis 61 p.
June 2009

The purpose of the thesis is to describe and assess the need for a new route for the Näsijärvi lake district as well as to examine the present state of the tourism and recreational service of the area. The work was commissioned by the company Hiking Hit Travel Ky.

The study is based on the questions whether there is demand for the new route round lake Näsijärvi and how the area could be developed. In addition, the work discusses what tourists want to do in the area and if the needs of the tourists have changed. It also investigates whether there is interest for local tourism and slow travel among the tourism professionals in the area.

The theoretical basis of the work was formed on the theory of attractions by K-V Vuoristo. The history of Näsijärvi is illustrated and the main concepts of the work are defined. The research material for the qualitative analysis consisted of six interviews of the professionals in the tourism industry of the area.

The results were analyzed by dividing the written interviews into different themes. A swot-analysis of the attractions in the Näsijärvi area was made based on the results. The results showed that there was demand for a new kind of a route and networking in the area. The processes concerning marketing of the tourism and recreational services could be more efficient.

Longer season, short-term activities for day-trippers and more efficient marketing channels are examples of the suggestions recommended by the interviewees. In the conclusion the position of local tourism and slow tourism are considered in the tourism of the district of Lake Näsijärvi today.

Keywords: need assessment, attractions of tourism, nature tourism, experience tourism, local tourism, slow tourism.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Tutkimuksen kohde	7
1.2	Käsitteet ja teoriat	8
1.3	Tutkimuskysymykset	9
1.4	Aineisto ja menetelmät.....	9
1.4.1	Tutkimusmenetelmä.....	10
1.5	Tutkimuksen kulku	11
2	NÄSIJÄRVEN ALUEEN HISTORIA	12
3	VETOVOIMATEKIJÄT NÄSIJÄRVEN ALUEELLA.....	15
3.1	Luontomatkailu.....	19
3.2	Elämysmatkailu	20
3.3	Lähimatkailu.....	20
3.4	Hidas matkailu	21
4	HAASTATTELUT	22
4.1	Haastateltavat eli informantit.....	23
4.2	Haastattelujen toteutus ja laatu.....	25
4.3	Haastattelukysymykset	25
4.4	Haastatteluaineiston analyysi.....	26
4.4.1	Teemoittelu	26
5	TEEMAHAASTATTELUN TULOKSET.....	28
5.1	Näsijärvi koko Tampereen matkailun vetovoimatekijänä.....	28
5.2	Tarve reitille/verkostolle Näsijärven ympäri.....	30
5.3	Aktiviteetit.....	33
5.4	Elämysmatkailu Näsijärvellä	36
5.5	Lähimatkailu Näsijärvellä	38
5.6	Hidas matkailu Näsijärvellä	40
5.7	Matkailu- ja virkistyspalvelut Näsijärven alueella	43
6	SWOT - ANALYYSI NÄSIJÄRVEN VETOVOIMATEKIJÖISTÄ.....	47
6.1	Vahvuudet.....	47
6.2	Heikkoudet	47
6.3	Mahdollisuudet.....	48
6.4	Uhat	49
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	50
8	LOPUKSI.....	53

LÄHTEET.....	54
LIITTEET	58

1 JOHDANTO

Suomen matkailun tulevaisuus on melko pitkälti luontomatkailussa ja lähimatkailu on kasvussa. Luontomatkailu ja sen eri muodot ja kehittäminen ovat kiinnostaneet minua koko opiskelujeni ajan. Mielestäni Suomen aitoa ja puhdasta luontoa ei ole hyödynnetty vielä läheskään tarpeeksi matkailun saralla, ei kotimaisten, eikä myöskään ulkomaisten matkailijoiden houkuttelemiseksi Suomeen.

Minulle tarjoutui mahdollisuus osallistua hankkeeseen Näsijärven alueen matkailureitin kehittämiseksi. Aihe kiinnosti minua jo edelliseltä kesältä, kun tein syventävän työharjoitteluni Tampereen matkailuneuvonnan myyntipalvelussa. Siellä huomasin, että Näsijärven alueella on matkailutoimintaa, mutta sillä alueella olisi vielä paljon potentiaalia kehittyä. Matkailu- ja virkistyspalvelujen tarjonta on kohtuullista, mutta palvelut ovat hieman vaikeasti saatavilla ja taso vaihtelee paljon. Tuotteistaminen on siis toisin sanoen puutteellista.

Pirkanmaalla järvet ovat huomattava osa matkailun vetovoimatekijöistä. Niitä ei vain ole osattu vielä hyödyntää tarpeeksi, jotta niistä saataisiin kaikki irti. Näsijärven alue on minulle erityisen tärkeä ja rakas, koska olen kasvanut sen läheisyydessä ja se on ollut osa kasvuympäristöäni. Myös siksi tämän opinnäytetyön tekeminen oli minulle mieluista ja esimerkiksi Näsijärven historiasta lukeminen oli erittäin mielenkiintoista.

Lähimatkailu on ennusteiden mukaan kasvussa, koska kaukomatkailutrendi on kääntymässä talouden myötä laskuun ja ihmiset haluavat olla myös ekologisempia ja välttää lentomatkustusta ja matkustaa lähelle. Tähän aihealueeseen liittyy myös hidaskävelu- ja rauhallinen matkailu, jonka takana on uudenlainen elämisen- ja samalla matkailun ideologia. Käsittelen työssäni siksi myös hidasta matkailua, joka on toistaiseksi vielä melko tuntematon käsite.

1.1 Tutkimuksen kohde

Tutkimuksen kohteena tässä työssä on *matkailu- ja virkistyspalvelujen tarvekartoitus Näsijärven reuna-alueella. Työn tavoitteena on nykytilan kartoittaminen.*

Tutkimuksen tarkoitus on saada näkemys Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluiden tilasta. Tämän tutkimuksen pohjalta saadaan mahdollisesti toteutettua vapaa-ajan matkailureitin kehityssuunnitelma ja tuotteistettua hanke.

Idean aluille laittajat olivat Helena Kairamo PIRAMKista, Tiina Hakkarainen TAMKista ja Eeva Palmolahti Tampereen kaupungin kaupunkikehitysryhmän elinkeinoyksiköstä. He osallistuivat aluekehittäjän koulutusohjelmaan Tampereen kesäyliopistossa ja lähtivät työstämään ”Matkailureitti Näsijärven ympäri” -projektia. He rekrytoivat opiskelijat, mukaan lukien minut tähän projektiin ja ensimmäinen tapaaminen meillä oli lokakuun 2008 lopulla Tampereen kaupungin virastotalolla. Meillä on ollut tapaamisia silloin tällöin ja tämä projekti haarautui usealle eri taholle. Töiden valmistuttua meillä on vielä tapaaminen, jossa esittelemme töiden tuloksia. Lähdin mielelläni mukaan yhteistyöhön, koska laajempi yhteistyöverkosto lisää työni mielekkyyttä ja sen arvoa.

Projektissa on mukana tähän mennessä ainakin yksi opiskelija myös PIRAMKin hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelmasta, joka tekee opinnäytetyötä samasta aiheesta, mutta eri näkökulmasta. Minun työni on tarvekartoitusta, jossa tulee esiin myös joitain alueen palveluja, mutta toisessa työssä keskitytään palvelujen perinpohjaiseen selvittämiseen ja konkreettisesti itse reittiin.

Leena Tyllilä Hiking Hit, Travel Ky:sta on toimeksiantajana työssäni, koska hän on luontomatkailu-yrittäjänä kiinnostunut tutkimuksen tuloksista. Edellä mainittujen tahojen lisäksi alueen palvelun tarjoajat voivat saada tutkimuksesta kiinnostavaa tietoa kehittymistään ajatellen.

1.2 Käsitteet ja teoriat

Tutkimuksen keskeisiä käsitteitä ovat *tarvekartoitus*, *vetovoimatekijät*, *luontomatkailu*, *elämymatkailu*, *lähimatkailu* ja *hidas matkailu*.

Tarvekartoitus on työni itsetarkoitus, joten se on yksi keskeisimpiä käsitteitä. Tarvekartoitus luonnollisesti tarkoittaa jonkun asian tarpeellisuuden kartoittamista. Tässä tapauksessa sitä, onko Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluita tarvetta kehittää ja olisiko palvelujen tarjoajilla kiinnostusta verkostoitua paremmin. (Yrityksen verkostoituminen on kahden tai useamman yrityksen tiivistä yhteistyötä. Yritykset tekevät pitkäaikaisia yhteistyösopimuksia keskenään.)

Luontomatkailu on työssäni esillä Näsijärven alueen luonnonläheisyyden takia. Luontomatkailu on Hemmin (2005, 333) mukaan luonnonympäristössä tapahtuva matkailua, joka pyrkii noudattamaan kestävän kehityksen mukaisen matkailun periaatteita mm. siten, että luonnon kantokyky ei matkailukohteessa ylity eikä biodiversiteetti taannu.

Lähimatkailu on käsitteenä hyvin lähellä hidasta matkailua. Lähimatkailulla tarkoitan tässä kotimaanmatkailua, jossa pyritään kotiseudulla tapahtuvaan matkailun harjoittamiseen. Aina ei tarvitse lähteä kauas. Lähiluontomatkailu on ekologinen matkailu vaihtoehto (www.vihreapolku.fi.)

Hidas matkailu on työssäni yhdessä roolissa, koska se on uusi, pinnalla oleva asia ja se on käsitteenä todella mielenkiintoinen tässä jatkuvasti nopeuttaan kiihdyttävässä maailmassa. Hitaan matkailun määritelmiä on moninaisia. Avaan käsitettä työssäni enemmän, koska se on monelle melko outo käsite. Hidas matkailu on vastuullista ja kestävä matkailua, arvokkaan turistikohteen suojelua ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Vierailijoita ja paikallisia (matkanjärjestäjiä, paikallisia vaikuttajia, kaupunkilaisia ym.) yritetään kouluttaa ja informoida tarkoituksena suojata kohteen arvoa ja merkitystä. (Slow Travel Club 2007.)

Tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä on Vuoriston (1998) teoria matkailun vetovoimista. Tämän teorian pohjalta ja tutkimuskysymyksistä olen suunnitellut myös teemahaastattelujen rungon.

Liitän työni aiheen muun muassa Heinosen (2007 & 2008) ja Hallin & Härkösen (2006) teorioihin. En ole löytänyt opinnäytteeni aiheesta aiempia tutkimuksia, mutta viittaan kyllä muihin, joltain osilta aiheittani sivuaviin tutkimuksiin.

1.3 Tutkimuskysymykset

Haluan työssäni tutkia ihmisten mielenkiintoa matkailuun Näsijärven alueella ja erityisesti ns. hitaaseen, luonnossa tapahtuvaan matkailuun. Tutkimusongelmia ovat tiivistetysti seuraavat:

- Onko kiinnostusta uudelle reitille Näsijärven ympäri?
- Miten Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluita tulisi kehittää?

Tarkentavat tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Miten Näsijärvi vaikuttaa Tampereeseen matkailun vetovoimatekijänä?
- Mitä tutkittavien mukaan heidän asiakkaansa haluaisivat tehdä alueella (attraktiot)?
- Miten asiakkaiden tarpeet ovat muuttuneet; jos ovat?
- Ollaanko tutkittavien mielestä nykyään kiinnostuneita lähimatkailusta ja ns. hitaasta matkailusta?

1.4 Aineisto ja menetelmät

Tutkimuksen aineistona ovat teemahaastattelut. Valitsin haastateltavat sen perusteella, että he työasemansa puolesta kuulevat ihmisten mielipiteitä asiasta ja heillä on jokaisella erilainen näkökulma teemaan. Sopivia henkilöitä haastatteluihin minulle ehdotti mm. toimeksiantajani, yrittäjä Liisa Tyllilä Hiking Hit Travel Ky:stä ja Pentti Hämäläinen Pirkanmaan liitosta.

”Tutkimusongelmasta riippuen siten voidaan valita haastateltavia myös sillä perusteella, että haastateltava kuuluu risteyskohtaan, jossa hän kuulee asiaa koskevaa puhetta eli ihmisten käsityksiä asiasta. Merkitykset ovat aina yhteisössä ja ihmisten välillä luotuja. Merkitykset, jotka paljastuvat tämän tapaisella ”olen kuullut kerrottavan” -periaatteella ovat toisenlaisia kuin omakohtaisesta kokemuksesta muodostuneet käsitykset. Yhdessä ne kuitenkin luovat, muuttavat ja ylläpitävät kulttuuria, joka on keskustelun, päätöksenteon ja toiminnan perustajana siten tutkimuksellisesti mielenkiintoista.” (Aaltola, J. & Valli, R. 2007, 114.)

Olen myös saanut ohjaajaltani vinkkejä, keitä kannattaisi haastatella. Teen haastattelut tutkittavien työpaikoilla, koska se on ollut heille mieluisin tapa ja koska kaikki paikat ovat olleet lähellä, minulle ei ole aiheutunut matkakuluja.

Haastattelujen tukena käytin teemarunkoa, johon kirjoitin kysymyksiä teemoittain. Teemahaastattelussa on mahdollista tehdä haastattelua keskustelunomaisesti ja tehdä tarvittaessa jatkokysymyksiä. ”Teemarungon tehtävä on varmistaa, että kaikista teemoista tulee keskusteltua jokaisen kanssa, vaikkakin jokin teema voi jäädä jonkun kohdalla melkein maininnaksi, ja vastaavasti joku toinen saattaa kertoa samasta asiasta vaikka kuinka jne.” (Aaltola, J. & Valli, R. 2007, 36.)

1.4.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäni on kvalitatiivinen lähestymistapa eli laadullinen menetelmä. Teemahaastatteluissa analyysimenetelmä on kvalitatiivinen eli laadullinen. ”Laadullinen analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta.” (Alasuutari, P. 1995, 30.)

” – – puhtaan laadullisen analyysin tuloksia tai muita todistusaineistona käytettyjä viittauksia alkuperäisaineistoon tulee käyttää tilastollisen analyysin tuloksiin rinnasteisina johtolankoina arvoituksen ratkaisemisessa.” (Alasuutari, P. 1995, 29 – 30)

Ensin minun piti tehdä lisäksi kyselylomaketutkimus, mutta koska tein tätä työtä talvi- ja kevätaikaan, matkailijoita ei hirveästi liikkunut alueella. Lisäksi työ olisi paisunut aineiston suuren määrän vuoksi. Siksi päätin keskittyä palvelun tarjoajiin. Matkailijoille tehtävä kysely voisi olla hyvä aihe jollekin muulle opinnäytetyöksi. Jos joku aikoo tehdä tämän matkailijoille kohdistuvan kyselyn, kannattaa tehdä se sellaiselle kohderyhmälle, joka jo tietää alueesta jotain ja on vierailut alueella ehkä useamminkin kerran. Silloin kyselystä on eniten hyötyä, koska kohderyhmä ei vastaa vain siten miltä tuntuu vaan, että kohderyhmä on oikeasti perillä asioista.

”Teemahaastattelusta käytetään myös nimitystä puolistrukturoitu haastattelu. Teemahaastattelussa tutkimusongelmasta poimitaan keskeiset aiheet tai teema-alueet, joita tutkimushaastattelussa olisi välttämätöntä tutkimusongelmaan vastaamiseksi käsitellä. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei ole merkitystä tutkimushaastattelun aikana. Tavoitteena on, että kaikista teema-alueista vastaaja voi antaa oman kuvauksensa.” (Vilkkä, H. 2005,101.)

1.5 Tutkimuksen kulku

Tutkimuksen aluksi pyrin kertomaan Näsijärven alueen historiasta ja alueen matkailusta. Teoriaosuudessa käyn läpi myös tarvekartoitusta, luontomatkailua, elämymatkailua, lähimatkailua ja hidasta matkailua.

Haastattelujen avulla pyritään syventämään aikaisempaa teoriaa ja saamaan siitä sitä kautta käytännönläheinen ja hyödyllisempi työelämän edustajia varten.

Teemahaastattelut litteroidaan ja niitä analysoidaan teemoittelun avulla (kts. 4.4.1). Teoriat ovat apuna tulosten määrittelyssä. Lopuksi analysoin tutkimustuloksia ja teen niistä johtopäätöksiä.

2 NÄSIJÄRVEN ALUEEN HISTORIA

”9 000 vuotta sitten Pirkanmaata huuhtoi Ancyclusjärvi. Se oli Euroopan suurin järvi ja ulottui Ruotsin yli. Näsijärvi kuroutui erilleen Ancyclusjärvestä 8 000 vuotta sitten. Muinainen Näsijärvi oli iso järvi, siihen kuuluivat mm. Palovesi, Ruovesi, Tarjannevesi, Vaskivesi ja Toisvesi. (Rautio & Tuorila 2008, 8.)

Kun vesiyhteydet pääaltaaseen katkesivat etelästä eli Tampereen päästä noin 8 000 vuotta sitten, Näsijärvi muutti virtaussuuntaansa ja virtasi pohjoisesta Pohjanlahteen Pohjanmaan kautta. Pohjanmaan nopeamman maankohoamisen vuoksi veden virtaus kuitenkin hidastui ja Näsijärven vedenpinta alkoi kohota kohti nykyistä tasoaan. Etelässä sijainneen harjumuodostuman reunat eivät enää kestäneet valtaisa painetta, ja vesi kaivoi itselleen kulkureitin nykyisen Tammerkosken kohdalta. Pohjanmaalla jatkuneen nopeamman maan kohoamisen sekä uuden reitin aukeamisen vuoksi Näsijärvi muutti virtaussuuntaansa noin 5 000 vuotta sitten. Niistä päivästä lähtien se on virrannut Kokemäenjokea pitkin mereen.” (Rautio & Tuorila 2008, 8.)

Tampereen ja Näsijärven imagoon on jo pitkään kuulunut teollisuus ja ennen matkustusliikenteen alkua Näsijärvi olikin ennen kaikkea kuljetusväylä. Tätä Tampereen syvintä olemusta on moni kirjailija ja runoilijakin kuvannut.

”Polut liittyivät polkuihin, purot yhtyivät puroihin, Eteenpäin, alaspäin! Tiet levenivät, virrat vahvistuivat. Yhä isompia, yhä raskaampia kuormia ne kykenivät kuljettamaan. Yhä enemmän puuta, leipää, perunaa, voita, lihaa, kansaa ja hautakiviä, valtavia lohkaraita, vuoria ne uomat nielivät, ja nälkä yltyi vain. Salmesta salmeen, tunnista tuntiin matoivat lotjajonot, päivästä päivään viettivät laajat lautat unetonta kesäänsä Näsijärven pitkällä, sinisellä saralla. – – Järven päässä oli vihdoinkin se solmu, joka satoi tiet ja reitit, polut ja purot yhdeksi kimpuksi. Sitä solmua ei voinut kiertää eikä avata; kerran virtaan joutuneen oli käytävä armottoman paineen läpi, joka väänsi ja vaivasi uhrinsa uuteen muotoon, ellei ilman muuta upottanut syövereihinsä jäteliejuun. Se oli teknillis-

sosiaalinen hiidenkirnu, jota nimitettiin myös tehdaskaupungiksi. – – Pyhäjärvi veti ja Näsijärvi työnsi ja välissä oli Tampere ja Tammerkoski.” (Viita 2008, 5-10.)

”Matkustusliikenne on kuulunut Näsijärvelle jo pitkään. Tampereen vesistöissä liikkui purjelaivoja jo 1800-luvun alkupuolella. Konevoima otettiin käyttöön vuosisadan puolivälissä, jolloin Näsijärven ensimmäiseksi höyrylaivaksi rakennettiin siipirataslaiva Ahti pellavatehtaan (myöhempi Tampella) konepajalla vuosina 1857 - 58. Vuonna 1920 Näsijärvellä liikennöi kaikkiaan 11 matkustaja-alusta: Tarjanne, Pohjola, Kuru, Ylöjärvi, Intti, Tervalahki, Aitolahki, Aune, Into, Vahanta ja Vellamo. – – Näsijärven liikennöintihistoriaa pitää ylväästi yllä sata vuotta, vuonna 2008, täyttänyt Tarjanne, joka kulkee edelleen alkuperäisen höyrykoneensa voimin. Harva linja-auto kykenisi samaan kuin tämä laiva – sata vuotta miltei päivittäin tuttua linjaa Tampere-Ruovesi- Virrat.” (Rautio & Tuorila 2008, 10 - 11.)

Kuva 1. SS Tarjanne (www.runoiljantie.fi)

”Keväällä 1934 järjestettiin Vaasasta Virroille linja-autoreitti, jonka aikataulut sopivat yhteen Tarjanteen kulkuvuorojen kanssa. Reitistä kehittyi vilkasliikenteinen, koska myös muualta Skandinaviasta Vaasan kautta tulleet matkailijat alkoivat käyttää samaa reittiä. Koska reitti oli maantieteellisesti sama, jota Johan Ludvig Runeberg ja Zachris Topelius jo sata vuotta aikaisemmin olivat matkanneet, sille vakiintui nimitys ”Runoilijan tie”. (Rautio & Tuorila 2008, 114.)

”Suurin osa Näsijärvestä on kuulunut Tampereeseen vuodesta 1972. Sitä ennen järven itäpuolta hallitsi Teisko, joka tuolloin liitettiin Tampereeseen. Länsipuoli kuuluu Ylöjärven kaupunkiin sekä Kurun kuntaan ja pohjoinen pää Ruoveteen, jonka alueella sijaitsee myös veneilijöiden suosima Muroleen kanava, portti ylävesille, aina Virroille ja kauemminkin.” (Rautio & Tuorila 2008, 11.)

Kuva 2. Muroleen kanava (Merenkululaitos)

3 VETOVOIMATEKIJÄT NÄSIJÄRVEN ALUEELLA

Matkailu on niiden ilmiöiden ja keskinäisten vuorovaikutussuhteiden summa, joka koostuu matkailijoiden, matkailuelinkeinon, kohdealueen julkisen sektorin, paikallisyhteisön, väestön ja ympäristön välisestä vuorovaikutuksesta. (McIntosh & Goeldner 1999.) Siksi matkailutuotetta suunniteltaessa täytyy ottaa huomioon asia monelta taholta. Työssäni olen keskittynyt matkailun vetovoimatekijöihin palveluntarjoajien näkökulmasta.

Matkailun vetovoimatekijät luokitellaan usealla eri tavalla. Ne voidaan jaotella esim. ilmastoon, nähtävyyksiin (sisältäen esim. huvipuistot ja kulttuuriset ja historialliset kohteet), maisemiin, luontoon ja hintatasoon perustuviin vetovoimatekijöihin. Tai ne voidaan jäsentää hierarkkisesti esim. primaarisiin ja sekundaarisiin tekijöihin. Ensiksi mainittuja ovat luonto- ja kulttuuritekijät sekä harrastukset, kun jälkimmäiset liittyvät ennen muuta palveluihin ja palvelurakenteeseen. (Kauppila P. 1997.)

Primaarisesta vetovoimasta on pidettävä erityistä huolta, sillä se on kohdealueen matkailun perusta. Jos tämä perusta pettää, alueen matkailu kohtaa suuria vaikeuksia, sillä sekundaaristen tekijöiden tehtävänä on lähinnä täydentää ja vahvistaa primaarista vetovoimaa. Toisaalta sekundaariset tekijät ovat tärkeitä matkailun tuotteistamisessa ja tuotekehityksessä. (Kauppila P. 1997.)

Lew (1987) on määritellyt vetovoiman (attraction) tai oikeammin sen ilmenemismuodot

- maisemiksi (landscapes to observe),
- aktiviteeteiksi (activities to participate in)
- kokemuksiksi (experiences to remember) (Vuoristo 1998, 17.)

Vuoriston (1998, 17) mukaan käsitteen näin lyhyt määrittely on vaikeaa, eivätkä mainitut tyypit ole edes toisiaan poissulkevia. Syntyväthän esimerkiksi kokemukset ja elämykset myös maisemien ihailusta tai osallistumisesta johonkin aktiviteettiin, kuten koiravaljakkoajeluun tai seikkailumatkaan. Lisäksi maisema- käsite on kovin väljä ja kaipaa rinnalleen myös nähtävyyks-käsitettä (sight, MacCannel 1976), jota Leiper (1990) on käyttänyt kehittelemänsä attraktiosysteemin peruselementtinä (vrt. sightseeing). Attraktio-käsite voitaisiinkin tulkita seuraavasti:

Attraktio =

1. nähtävyydet, näkymät ja maisemat
2. aktiviteetit. (Vuoristo 1998, 17.)

Vuoristo (1998,17) haluaa sanoa, että tällöin nähtävyydet tarkoittavat yksittäisiä kohteita. Tällaisia kohteita Näsijärvellä voivat olla esimerkiksi Näsinneula, Kalela tai Tarjanne-laiva.

Vuoriston (1998,17) mukaan taas näkymät ja maisemat ovat "areaalisempia" attraktioita, ja ne voitaisiin ryhmitellä myös vetovoimaisiksi luonnon- ja kulttuuriympäristöiksi. Näitä näkymiä ja maisemia voivat olla Näsijärvellä muun muassa Muroleen kanava, näkymä erämaahan tai maisema Näsin selälle. Molempiin tyyppeihin saattaa sisältyä omia aktiviteettejaan, joihin osallistuminen on joko aktiivista tai suhteellisen passiivista. (Vuoristo, 1998, 17.) Aktiivista voisi olla esimerkiksi melonta Näsijärvellä ja passiivinen aktiviteetti vain luonnon maisemien ihailua.

Kokemuksia tai mieluummin elämyksiä ei ole loogista pitää attraktioina sinänsä, sillä attraktiot tuottavat niitä, ja matkailijan perimmäisenä tavoitteena ovat juuri mieleenpainuvat elämykset. Oikeastaan kaikki vapaa-ajan matkailu onkin juuri elämysmatkailua. Missä määrin koettu elämys sitten vastaa ennakko-odotuksia, on toinen asia. (Vuoristo, 1998, 17.)

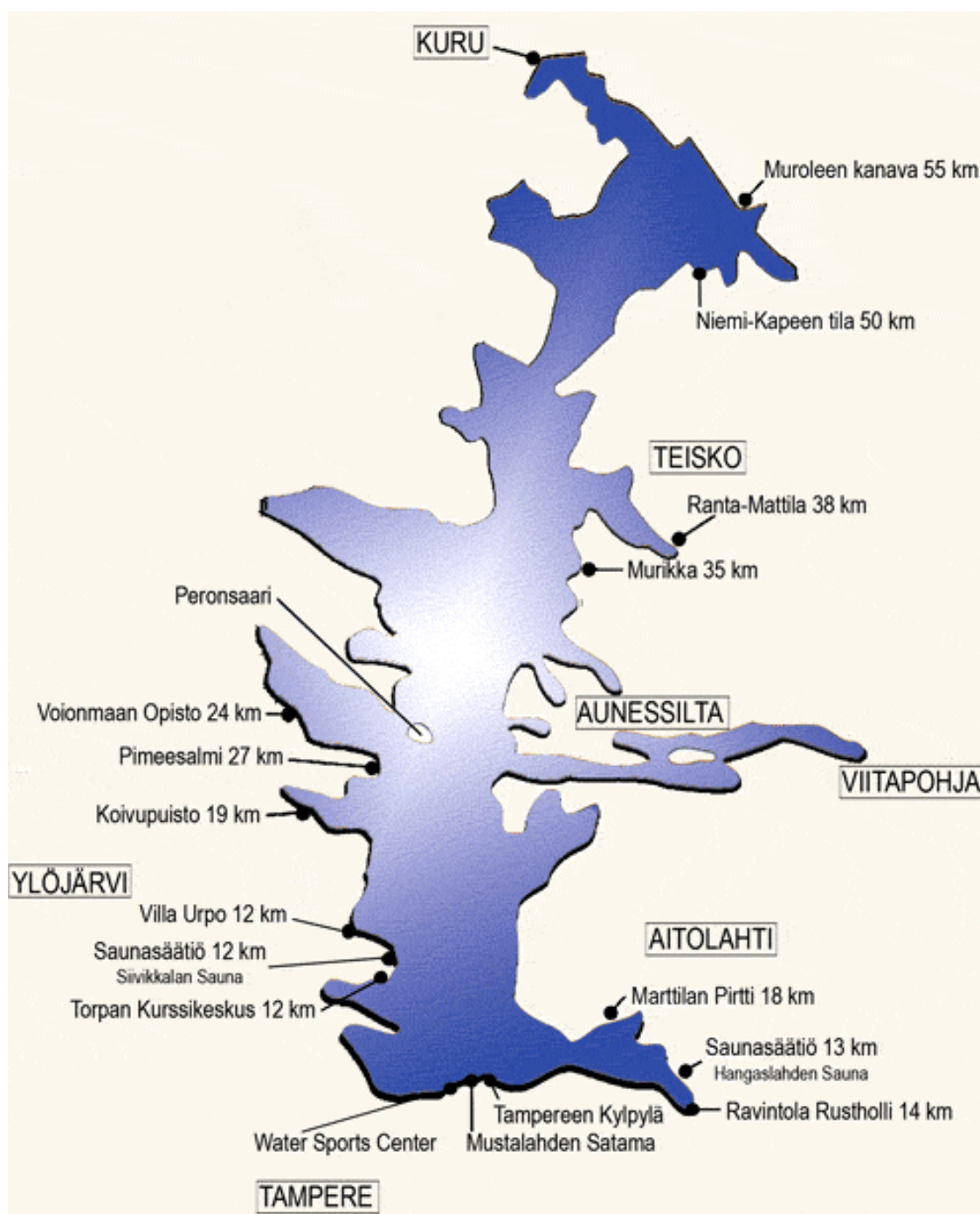
Taulukko 1. Matkailun alueelliseen systeemiin vaikuttavat tekijät Vuoriston mukaan (Saarinen 2004)

LAHTOALUE	REITIT	KOHDEALUE
Työntövoima Kysyntärakenteet	Saavutettavuus	Vetovoima Tarjontarakenteet
Fyysinen ympäristö - Ilmasto, vuodenaajat - Hydrografia, topografia ja biografia	Lähtö- ja kohdealueiden väliset reitit Kohdealueen sisäiset reitit	Fyysinen ympäristö - Ilmasto, vuodenaajat - Hydrografia, topografia ja biografia
Sosiaalinen ympäristö - Väestörakenne - Kulttuuri - Talous ja poliittinen ympäristö	Matkailureitit kohteina itsessään	Sosiaalinen ympäristö - Väestörakenne - Kulttuuri - Talous ja poliittinen ympäristö
Muut työntövoimatekijät - Motivaatio, tarpeet		Muut vetovoimatekijät - Tarjonta suhteessa edellytyksiin

Näsijärven vetovoimaa saataisiin parannettua, jos alueelle saataisiin selkeämpi reitti, joka kulkisi Näsijärven ympäri ja jota voisi kulkea myös polkupyörällä. ”Pyöräilymatkailun kasvua edistävät mm. kasvava hyvinvointitrendi, kestävän matkailun suosio ja matkailijoiden lisääntynyt huolestuminen ilmastonmuutoksesta. Varsinaisena terveysliikuntatuotteenakin pyöräilyllä on potentiaalia. Muiden maiden kuumuus ja meillä pidentynyt kesäkausi ovat ilmastonmuutoksen mukanaan tuomia mahdollisuuksia, joita tulee jo alkaa hyödyntää. Toisaalta ilmastonmuutos voi myös tulevaisuudessa rajoittaa lentoliikennettä, mikä painottaisi lähialueiden sekä kotimaan matkailua.” (MEK 2008)

Näsijärven alueelle on jo osittain suunniteltu ympäristöystävällisempää yleiskaavaa. Tämä ote Aamulehdestä on julkaistu viime vuoden puolella ja se kertoo osaltaan, että tätä asiaa on mietitty: ”Tampereen Niemenrantaan alkaa vuosien 2011 - 2012 tienoilla nousta asuinalue noin 4300 asukkaalle. – – Asukkaita houkutellaan myös pyöräilemään, sillä kevyen liikenteen pääreitti kulkee Näsijärven rantamaisemassa.

– – Niemenrannan suunnittelussa on jotain perin kiinnostavaa. Alueen parhaalle paikalle on piirretty kevyen liikenteen väylä – maisemaetu siis annetaan pyöräilijöille, kävelijöille ja muille reippailijoille. Eikä siinä kaikki. Autoilijat on toistaiseksi sysätty vanhojen katujen varaan. Työmatkapyöräilijä näkee kesäaamuina kimmeltävän Näsijärven. (Pesonen, H. 2008 ,9.)

Kuva 4. Näsijärven matkailu- ja virkistyspalveluita (näsijärvenmatkailu.fi)

3.1 Luontomatkailu

Näsijärvellä primaarisena vetovoimatekijänä tai toisin sanoen attraktiona voi ehdottomasti pitää luontoa. Erämaiset olosuhteet, tila ja luonnonrauha antavat edellytykset monien luontomatkailuaktiviteettien harrastamiseen ja antavat myös yrittäjille ympäristön tuotteistamiseen.

Hall & Härkönen (2006) ovat kirjoittaneet järvimatkailun merkityksestä, että kuten monen tyypisessä matkailussa, myös järvimatkailussa, taloudellinen ja matkailullinen merkittävyys on vaikeasti määriteltävissä. Kyse on siitä, että matkailua ei esiinny ainoastaan järvellä itsessään, mutta myös sitä ympäröivällä alueella. Järvimatkailun toiminnot sisältävät järven, rannan ja sen palvelut, tilat ja infrastruktuurin ympäröivässä kunnassa, jotka tukevat järven roolia matkailukohteena. (Hall & Härkönen 2006, 4-5.) Heille, jotka miettivät miksi alueelle sitten pitäisi saada matkailijoita, tämä selittää sen, että järven hyvinvointiin panostetaan varmasti paljon enemmän sen ollessa tulon lähde ympäröivälle kulttuurille. Sen kuntoa tarkkaillaan ja ylikuormittumista estetään.

Hall (2006) toteaa, että matkailu, kun mikä tahansa ihmistoiminto on äärimmäisen riippuvainen ympäristöstä. Järvimatkailun kehittämisessä tulee siinä mielessä tärkeimmäksi se, että on omaksuttu tietämys, että matkailu on vain yksi osatekijä kompleksisessa hallinnossa, mikä ympäröi järviä. (2006, 230 - 231.) Hall (2006) jatkaa, että on todennäköistä, että missä näin toimitaan, laajempi taloudellinen ja sosiaalinen hyvinvointi, kuin myös ympäristön hyvinvointi tulee toteutuneeksi. (Hall 2006, 231)

Ihmisiä halutaan alueelle tulojen, mutta myös kaupungin imagon parantamisen takia. Jos järven ja luonnon sietokyky ylittyy, ja sen kapasiteetti eli kantokyky on äärimmillään, silloin luonnollisesti alueen matkailua tulee rajoittaa. Ja tästä tilanteesta ollaan vielä kaukana Tampereen Näsijärvellä.

3.2 Elämymatkaulu

Siinä missä luontomatkaulu tarkastellaan matkauluana, jossa tekeminen ja moniaistisuus perustuvat luontoympäristöön, voidaan vastaavasti elämymatkaulu nähdä matkustamismuotona, jossa niin matkan päämäärä, tilanteet kuin toimiminenkin nojaavat elämysten kokemiseen. (Tarssanen 2005, 7.)

Käsitteenä elämys tarkoittaa emotionaalista kokemusta, jolla on positiivinen, kohottava vaikutus. – – Elämys liittyy väistämättä ihmiseen, yksilöön. On kyse inhimillisestä kokemuksesta. (Borg, Kivi & Partti 2002, 25.)

Näsijärvi sopeutuu sekä kesällä ja talvella erilaisten aktiviteettien harrastamiseen. Näsijärveltä löytyy useita aktiviteetteja, esimerkkeinä sulan veden aikaan mahdollisia aktiviteetteja; melonta, pyöräily, vaellus, uinti/sauna, soutu, kalastus ja risteily/veneily. Talvilajeja ovat pilkkiminen, retkiluistelu, rekiretket, umpihankipallo, avantouinti, hiihto ja lumikenkäily. Ympäri vuotisia lajeja ovat esimerkiksi kiipeily, retkeily ja ratsastus.

3.3 Lähimatkaulu

Lähimatkaulualla tarkoitan tässä työssäni kotimaassa tapahtuvaa matkaulu. Matkaulu kotimaassa on viisas valinta: pinta-alallisesti Suomi on laaja ja alueelliset erot on selkeästi havaittavissa. Niinpä Suomesta löytyy jokaiselle kotiseudusta poikkeavaa koettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Kotimaanmatkaulu on myös ekologisesti viisas valinta. Se säästää luontoa verrattuna kaukomatkojen lentojen aiheuttamiin päästöihin. Matkaulu kotimaassa on myös kansantaloudellisesti viisas valinta, koska matkailueurot jäävät omaan maahan. Taloudellisen taantumän aikaankin lähimatkaulu mahdollistaa virkistäytymisen arjen keskeltä. (www.aktiivioptiot.fi/kotimaassa.htm.)

3.4 Hidas matkailu

Hidas liike eli slow movement on ottanut tuulta alleen, se on hyvin näkyvä liike tällä hetkellä. Siitä todisteena juuri lukemani uutinen: ”Kun taantuma ja irtisanomiset vaikuttavat niidenkin oloon ja elämään, joilla vielä on töitä, elämä pitäisi yrittää ottaa iisimmin. Näin kehottavat britit, jotka ovat ideoineet kiireettömyyskampanjan. Kiireettömyyskampanja alkaa huomenna Lontoossa. Kymmenen päivää kestävä ”Slow Down London” kehottaa kiireisiä ja stressistä kärsiviä kaupunkilaisia jättämään kellot kotiin ja ottamaan elämän hieman rennommin.” (MTV3-AP 2009.)

Mielestäni tämänkaltainen kannanotto ilmaisee hyvin, että hitaalle matkailulle on tarvetta ja tulee varmasti yleistymään myös kotimaassa. Kenties tulevaisuudessa tämä otetaan enemmän huomioon kotimaan matkailupalveluita suunniteltaessa.

”Myös matkailuun slow-liikkeestä avautuu paljon uusia mahdollisuuksia. Miten olisi slow-paikkojen opastettu kierto esimerkiksi Helsingin rantoja pitkin patikoiden, pyöräillen ja vaikkapa soutamalla. – – Asuinalue tai kaupunki, joka rohkeasti lähtee kokeilemaan, mitä toteutuksia hidas asuminen ja kaupunkitila voisi tarjota asukkaille, saa kilpailuetua ja on sosiaalisestikin kestävä kehityksen airut.” (Heinonen 2008, 38.)

”Slow-teema – ”rauhallisuus” tai ”hitaus” tarkoittaa tasapainoista, seesteistä ja stressitöntä elämäntapaa. Se tarkoittaa elämisen laatua. Väitämme lisäksi, että hitaus voi olla innovaatioiden lähde. Tämä johtuu siitä, että hitaus ei aina tarkoita kirjaimellisesti hidasta. Se ei tarkoita laiskaa, välinpitämätöntä tai tylsistynyttä asennetta työhön, vapaa-aikaan tai sosiaaliseen elämään. Hidas ei tarkoita typerää eikä nopea tarkoita fiksua. Hitaus tarkoittaa oman elämän hallintaa ja tietoisuuden syvenemistä sekä oman rytmin kuuntelemista. Siitä ovat seurauksena ajatukset, oivallukset ja innovaatioiden aihiot, jotka olisivat kenties muutoin jääneet huomaamatta nykyelämän kiihkeässä oravanpyörässä ja lyhytnäköisessä ”nihilistisessä” kustannustehokkuustaistelussa. Rauhallinen

asuminen ja muut slow-liikkeet voidaan nähdä ”hitaan” elämäntavan osana, joka on saanut alkunsa slow food -käsitteen laajentuneena analogiana.” (Heinonen, Halonen & Daldoss 2007, 8.)

Hidas matkailu soveltuu hyvin lomaosakkeisiin, koska hitaan matkailun profiiliin kuuluu se, että ollaan yhdessä paikassa pidempään, vuokrataan huoneisto, mökki yms. mikä on ”kodinomainen”. Shoppailet ja laitat ruokaa aivan kuin kotona. (Slow travel 2009.)

Slow-ajattelun mukaisesti elämisyhteiskuntaa voidaan luonnehtia seuraavasti: Ihmiset etsivät elämyksiä nopeudesta – kokemuksia ja identiteettiä haetaan esimerkiksi seikkailuista, turismista, peleistä, urheilusta, viihteestä ja teknologiasta. Toisaalta ihmiset etsivät elämyksiä myös ”hitaudesta” ja rauhallisuudesta – kokemuksia ja identiteettiä haetaan esimerkiksi luonnosta, uskonnosta, retriiteistä, hiljaisuudesta ja rentoutumisesta. (Heinonen, Halonen & Daldoss 2007, 14.)

Hitaaseen matkailuun on siis monta näkökulmaa, mutta se on ennenkaikkea stressitöntä ja mahdollisimman kestävä matkailua sekä ihmisen, että luonnon kannalta. Terveellisyys ja elämänlaatu ovat pääroolissa hitaassa matkailussa.

4 HAASTATTELUT

4.1 Haastateltavat eli informantit

Informantti (koehenkilö) = tutkimukseen osallistuvat henkilöt, joilta hankitaan tutkimukseen tarvittava tieto. (Vilkkä 2005, 179)

Käytän informanteista nimitystä haastateltavat. Valitsin haastateltavat sen perusteella, että he ovat alueen palvelun tarjoajia tai kehittäjiä ja tietävät paljon alueen matkailusta. Haastateltavissa on majoituspalvelun tarjoaja, kokouspalvelujen tarjoaja, alueen kehittäjä, ravintola- ja elämyspalvelujen edustaja ja matkailupalvelujen välittäjä.

Olen saanut paljon vinkkejä siitä, keitä kannattaa haastatella, myös yhteistyökumppaneiltani. Ajan rajallisuuden ja haastatteluaineiston paisumisen välttämiseksi päädyin kuuteen haastateltavaan. Saturatio tarkoittaa, että jos haastatellaan useampia, ei enää saada uutta tietoa. Työn saturatio eli kylläntymispiste saavutetaan näin, koska mielestäni tämän tutkimuksen tarkoitus tarvekartoituksen näkökulmasta toteutuu tällä haastattelumäärällä.

”Kvalitatiivisesti suuntautuneessa tutkimuksessa on tapana puhua otoksen sijasta *harkinnanvaraisesta näytteestä*, koska tilastollisten yleistysten sijasta pyritään ymmärtämään jotakin tapahtumaa syvällisemmin, saamaan tietoa jostakin paikallisesta ilmiöstä tai etsimään uusia teoreettisia näkökulmia tapahtumiin ja ilmiöihin. Muutamaa henkilöä haastattelemalla voidaan saada merkittävää tietoa.” (Hirsjärvi & Hurme 2006, 59.)

Haastattelin toimitusjohtaja Leena Sulosta Tampereen kokouspalvelu Oy:stä. Hän vastaa viime kädessä kaikista yrityksen toimeksiannoista ja aktiivisesti mukana myös arkipäivän töissä. Kokouksien ohella hän järjestää Tampereella pre- ja post congress oheisohjelmaa esim. viihdettä, ekskursioita, näyttelyitä, tutustumiskäyntejä, matkoja, illallisia, elämyksiä ja esiintyjiä. Hän näkee aiheeni liikematkailijoiden kannalta.

Kari Rinne toimii Tampereen kylpylän lomaisäntänä. Haastattelin häntä, koska hän työskentelee Näsijärven välittömässä läheisyydessä ja hänellä on näkemystä alueen majoituspalveluista ja sen toiminnoista. Rinne työskentelee Holiday Club Resorts Oy:n kautta erityisesti loma-osakkeen omistajien parissa, jotka ovat pitkäaikaisia asiakkaita alueella.

Haastattelin Erkki Kelloniemeä, Pirkanmaan ammattikorkeakoulun projektikoordinaattoria. Erkki Kelloniemi on töissä PIRAMKin tutkimus- ja kehittämissyksikössä ja hän on ollut mukana useassa eri hankkeessa, muun muassa tekemässä luontoon.fi -sivustoja verkkoon, Pirot Paranee-projektissa Pirkanmaan ruokakulttuurimatka-hankkeessa ja viimeisimpänä Sytyke-hankkeessa, joka on Seitsemisen-Helvetinjärvi-matkailualueen yritystoimintaympäristön kehittämishanke ajanjaksolle 2009 - 2010. Hän toimii myös tulevaisuudessa PIRAMKin elämyspalvelujen koulutusohjelmavastaavana ja vastaa sen kehittämisestä.

Antti Eskelinen on matkailu- ja kongressivaliokunnan jäsen ja edunvalvontasiamiehenä Tampereen kauppakamarilla, jossa ovat edustettuna mm. keskeiset maakunnan matkailuyritykset. Haastattelin häntä, koska parhaillaan Kauppakamari valmistelee Pirkanmaan elämystalouden strategiaa, missä matkailu on yhtenä osana.

Haastattelin Oy Runoilijantien toimitusjohtaja Pekka Räsästä. Hänellä on merikapteenin- ja hallintotieteiden maisterin koulutukset. Hän on ollut Hopealinjoilla pian kolme vuotta toimitusjohtajana ja ollut muun työkokemuksen lisäksi aikaisemmin kuljettamassa esimerkiksi Tarjanne-laivaa Näsijärvellä.

Haastattelin Tuija Helmistä GoTampereelta. Tuija Helminen toimii markkinoinnin puolella yhteyspäällikkönä. Hän on ollut töissä Tampereen matkailutoimistossa 11 vuotta ja sittemmin GoTampere Oy:ssä.

4.2 Haastattelujen toteutus ja laatu

Kaikki haastateltavat on pyydetty haastatteluun sähköpostitse. He ovat kaikki sellaisessa työssä, jossa käyttävät päivittäin sähköpostia, joten tämä oli perusteltua. Olen positiivisesti yllätynyt, kuinka helposti kaikki suostuivat haastatteluun.

Yhdelle haastateltavalle soitin ensin, mutta lähetin vielä myöhemmin pyynnön sähköpostilla, jotta saisin kaikki tärkeät asiat kerrottua ennen haastattelua. Kaikki haastateltavat työskentelevät matkailun parissa ja heillä on vahva tietämys minun tutkimusaiheestani.

Haastattelupaikat olivat sellaisia, että haastateltavat pystyivät puhumaan luottamuksellisesti. Haastatteluihin oli varattu riittävästi aikaa, joten kiire ei vaikuttanut vastauksiin. Haastattelujen kesto oli keskimäärin noin 45 min. Haastatteluympäristöt olivat toimistotiloja, jossa ei ollut paikalla ulkopuolisia haastateltavan ja haastattelijan lisäksi.

Haastatteluaineisto oli teknisesti laadukasta ja haastateltavien puhe on selkeästi kuultavissa nauhalta. Kaikki haastateltavat ovat saaneet mahdollisuuden lukea haastattelunsa ennen opinnäytetyön esittelyä.

4.3 Haastattelukysymykset

Haastattelussa käytin teemarunkoa ja sen tueksi muutamia lisäkysymyksiä. Haastattelukysymykset on tehty tutkimusongelman pohjalta, lisäksi käytin apuna tässä teoriaa vetovoimatekijöistä, eli kysyin Näsijärven primaarisista vetovoimatekijöistä eli luonnosta ja aktiviteeteista ja sekundaarisista eli palveluista ja palvelurakenteesta.

”Tutkimushaastattelun juonta voi rakentaa etenemällä esimerkiksi yksittäisistä kysymyksistä yleisempiin tai päinvastoin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi, että

henkilön toimintaa ja kokemusta koskevista kysymyksistä edetään rakenteita ja yleisiä käsityksiä koskeviin kysymyksiin tai päinvastoin.” (Vilkka 2005,112 -113.)

Osa haastateltavista sanoi, että he vastasivat paljon mieluummin, kun heitä tultiin varta vasten tapaamaan, ja vastasivat kysymyksiin pidemmällä vastauksilla. Jos olisin tehnyt lomakehaastattelun, he olisivat kuulemma joko jättäneen vastaamatta tai sitten olisivat kiireessä vastanneet todella lyhyesti.

4.4 Haastatteluaineiston analyysi

Hirsjärven & Hurmeen (2006) mukaan laadullisen analyysin pääpiirteitä voidaan hahmotella mm. seuraavaan tapaan: analyysi alkaa usein jo itse haastattelutilanteissa, aineistoa analysoidaan yleensä ”lähellä” aineistoa ja sen kontekstia, tutkija käyttää päättelyä, joka voi olla induktiivista tai abduktiivista, analyysitekniikat ovat moninaisia ja on paljon erilaisia työskentelytapoja. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 136.)

Itse käytin ns. abduktiivista päättelyä, jossa tutkijalla on valmiina joitakin teoreettisia johtoideoita, joita hän pyrki todentamaan aineiston avulla. Induktiivisessa päättelyssä taas keskeistä on aineistolähtöisyys.

Haastattelun analyysiin käytin teemoittelua. Haastattelujen analyysissa työ alkoi vasta hahmottua paremmin. Siinä pääsi vuoropuheluun itse aineiston kanssa. Litterointi oli helpoin vaihe, sitten alkoi vasta itse johtopäätösten teko. Seuraavassa kappaleessa käsittelen tätä tarkemmin.

4.4.1 Teemoittelu

Tutkijan on pyrittävä tavoittamaan haastatteluvastauksen olennainen sisältö (Hirsjärvi & Hurme 2006, 142).

Työssäni analysoin aineistoa eli haastatteluja teemoittelun avulla. Kun haastattelut oli suoritettu, kaikki kuusi haastattelua litteroitiin Hirsjärven ja

Hurmeen (2006, 138) mukaan sanasta sanaan -menetelmällä. Kun aineisto oli saatu kirjalliseen muotoon, se luettiin läpi. Tämän jälkeen se luokiteltiin teemoittain. Luokitteluperusteeksi valittiin olemassa olevat tutkimuskysymykset. Näin analyysi noudattelee kysymysten järjestystä edeten suuremmista kokonaisuuksista tarkentaviin kysymyksiin.

Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että saman henkilön eri teemoja koskevat vastaukset luokiteltiin eri sivuille tietokoneella ja kaikkien haastateltavien samaa teemaan koskevat vastaukset koottiin yhteen ja analysoitiin. Kun halutaan tehdä päätelmiä laajemmista kokonaisuuksista tai yhden haastateltavan ajattelusta laaja-alaisemmin, on tiedostoja yhdistettävä tai niputettava teema-alueittain. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 142.)

5 TULOKSET

5.1 Näsijärvi koko Tampereen matkailun vetovoimatekijänä

Pohjimmiltaan haastatteluissa kartoitan itse tutkimusongelmaa, eli tutkin onko uudelle reitille Näsijärven ympäri tarvetta ja kartoittaa alueen palveluja. Ennen sitä piti kysyä Näsijärven merkitystä Tampereen suosioon matkailukaupunkina, jotta konkretisoituisi, se minkälainen merkitys sen alueen kehittämisellä on koko kaupungin matkailuimagolle.

”Pirkanmaan matkailun kärkituotestrategiassa määriteltiin 2006-2007 vesistöjen merkitys joltain osin tärkeenä osa-alueena, tai osatekijänä liittyen Tampereen kiinnostavuuteen matkailukaupunkina. Ja nyt tässä meneillään olevassa elämystaloushankkeessa luonto ja vesistö on noussu vielä isommaksi tekijäksi tulevaisuuden matkailun vetovoimatekijänä Pirkanmaalle.” (Eskelinen)

Tulevaisuudessa vesistöjä tullaan todennäköisesti käyttämään paremmin hyväksi markkinoinnissa ja Näsijärven puolelle ollaan aloittamassakin esimerkiksi tänä keväänä 15. 5.2009 ravintola- ja kahvilatoimintaa.

”Vesistöjen pitäisi vaikuttaa Tampereella oikeastaan paljon enemmän kun ne tekevätkään. Meillä ei oo hyödynnetty oikeastaan näiden kahden järven hyötyä valitettavasti tarpeeksi. Osasyynä lienee se, että nyt vasta viime vuosina ollaan ruettu satsaan siihen, että näissä molemmissa satamissa löytyy näitä veneilijöille tarvittavia palveluja ja yks mikä on niin toi mustanlahden satama alkaa tänä kesänä nyt sitten toden teolla toimimaan, joka varmaan vilkastuttaa koko sitä Näsijärven puolella olevaa toimintaa.” (Helminen)

Haastateltava kuvaa sitä, että Näsijärvellä on iso merkitys koko Pirkanmaan matkailuun. Potentiaalia löytyy, mutta sitä ei ole osattu hyödyntää, eikä ymmärtääkään aina.

”Kyllä sillä on jumalattoman suuri merkitys. Tamperelaiset eivät valitettavasti ymmärrä oikein, että miten hienot järvet tässä on molemmin puolin, että se pitää jonkun tuolta maakunnasta aina jonkun tulla kertomaan, että teillä on hienot systeemit tässä. Kapee kangas ja järvet molemmin puolin.” (Räsänen)

Näsijärvi itsessään on jo attraktio, mutta siellä olevat yksittäiset nähtävyydet tai maisemat voivat olla sellainen asia, joita pitäisi poimia ja tuoda Näsijärven markkinoinnissa esiin.

”Toki Näsijärvi on aika erikoisessa muodossa mun mielestä vaikuttava, että Särkänniemen Näsinneula, joka on kohde mihin varmaan jokainen ulkomaalainen jossain vaiheessa menee käymään niin sieltä näkyy just pääasiassa Näsijärvi, toki Pyhäjärvikin, mutta Näsijärvi erityisesti. Näsijärvi taas on meidän kaikessa markkinoinnissa ilman, että me koskaan mainitaan sitä järveä. Me hyödynnetään sitä sillain, että me saadaan toi meidän imago näkyviin sen Näsijärven avulla.” (Helminen)

Näsijärven merkitys Pyhäjärven rinnalla on iso ja osa haasteltavista haluaisi parantaa juuri Näsijärven mahdollisuuksia monenlaisten turistien kohteena. Nyt useimmat kokous-, kongressi-, ja messuvieraat lähetetään Pyhäjärvelle, koska siellä on lyhyempikestoisia aktiviteetteja ja perinteisiä kokouspaikkoja, kuten Eeden, Laukonkartano ja Kiviranta.

”No vaikeaa on tietysti erottaa Näsijärveä ja Pyhäjärveä toisistaan. Se on ihan sanottava rehellisesti, että Tampere tunnetaan tai me pyritään tuomaan sitä esille niinkun järvien kaupunkina. Varsinkin

tässä kongressimatkailussa, kun suurin osa kongresseista järjestetään kesäaikana.” (Sulonen)

Näsijärven aluetta kehitellessä tulisi ottaa huomioon tämä, että siellä tarvitaan lyhyempikestoisia aktiviteetteja, jotta myös päiväkävijät pääsisivät nauttimaan siitä. Samalla tavoitettaisiin liikematkailijoiden ryhmä. Myös laivakapasiteetista on pulaa Näsijärven puolella. Ravintolalaiva olisi hienoa olla myös Näsijärven puolella.

”Meillä ei oo samanlaista kapasiteettiä Näsijärvellä. Meillä ei oo mitään mahdollisuutta tällaisille niinkun ravintolalaivoille kun siellä ei kertakaikkiaan laivakapasiteettiä tällä hetkellä ole. Et muutamia löytyy, mut semmosta esimerkiks et päivittäin joku laiva tekis siinä semmosen lyhyen risteilyn puoltoista tuntia, niin siihen ei löydy laivakapasiteettiä. Et sen takia kokousryhmille Pyhäjärvi on parempi, mut jos me mietitään näitä kohteita missä yksityinen voi vieraila järvenrannalla, niin Näsijärven rannalla, kun lasketaan näitä kohteita, mitä täällä on loppujen lopuksi täällä on paljon näitä kohteita mihin me voidaan vieraita lähettää taikka näitä yksityisiä ihmisiä.” (Helminen)

Näsijärvellä on lyhyitä risteilyjä, mutta ne ovat lähinnä lapsiperheille tällä hetkellä. Tarjanteella on esimerkiksi uusi Särkänniemen kanssa tehty yhteispaketti, jossa käydään Tarjanteella noin puolentoista tunnin risteily Näsijärvellä ja sitten huvipuiston auettua matkailijat viedään portille, jonne he pääsevät suoraan jonon ohi laivalta ostetuilla rannekkeilla.

5.2 Tarve reitille/verkostolle Näsijärven ympäri

Näsijärven alueen kehittämisestä kysyttäessä oltiin yhtä mieltä siitä, että alueen potentiaalia ei ole käytetty vielä tarpeeksi hyväksi ja voidaan sanoa yleisesti ottaen, että paremmin markkinoitu reitti järven ympäri olisi paras tapa toteuttaa kehitystä. Reitti olisi esimerkiksi polkupyörällä helposti kuljettava ja se käsittäisi

myös parempia rantautumispaikkoja veneille ja ruokailu- ja yöpymispaikkoja matkailijoille. Näsijärven ympäri kulkevaan reittiin perehdytään konkreettisemmin toisessa opinnäytetyössä, joka keskittyy alueen infrastruktuuriin. Teen tarvekartoitusta, joten hain haastateltavilta vastauksia siihen, onko reitille tarvetta.

”Näsijärvi kokonaisuutena vois nousta semmoseks retkeily – ja kalastusjärveks. Se on riittävän iso, kiitos näiden kalaistutusten niin siitä on saatu jo mielenkiintonen kalastusjärvi. Mutta Näsijärven ympärille reittiverkosto, jossa voisi kulkea jalan, vois kulkea vesiteitse kanooteilla, veneillä etc. Vois kulkea sekä moottorisilla, että tällasilla itseohjautuvien keinoin, purjeveneillä ym. Että tällanen kattava reitti/palveluverkosto jos rakennetaan Näsijärven ympäri.”
(Eskelinen)

”Ei voida tarkastella pelkästään niinku Näsijärveä vaan pitäs luoda kokonaan tämmönen pohjoisen Tampereen alueen luontokohteiden ja kulttuurikohteiden ja nähtävyyksien verkosto ja rakentaa sieltä semmonen isompi kokonaisuus. Jota vois käyttää, ei yhtenä kokonaisuutena vaan sieltä erilaisia kombinaatioita ja osia.”
(Eskelinen)

”Pitäs olla tällasta monipuolista verkostoa, joka tuottas erilaisia palveluja, ettei tartte, jos lähet kanootilla niin ei tarvi kiertää kanootilla Näsijärveä ympäri, että sä voit toimia niinkun monella tapaa, sitä ei kukaan jaksa tehdä edes.” (Kelloniemi)

Haastateltavat puhuivat paljon uusien, isompien ja selkeämpien rantautumispaikkojen puolesta. Se yhtenäistäisi aluetta vesillä liikkujien näkökulmasta.

”Siellä ei oo oikein selkeitä rantautumispaikkoja ja sitten, että niissä rantautumispaikoissa pitäs olla semmosia palveluita, joita voi

käyttää niinkun tämmöset ihan yksittäiset matkailijatkin. Ryhmille kyllä on palveluja, mutta sitten että yksittäisille matkailijoille ei oo rantaumispaikkoja, eikä niissä oikein näitä palveluja ole. Se tarkoittaa sitä, että siellä pitäisi olla tarjolla sitten sitä paikallista ruokaa, ja siellä pitäisi olla paikallisia muitakin tuotteita, Ja sitten ne jatkoyhteydet, että jos tästä lähtee ja meloo vaikka Aitolahteen ja siitä jatkaa eteenpäin jollakin muulla kulkuvälineellä, vaikka bussilla esimerkiks. Et siellä on aika paljon tällasia pullonkauloja, josta ei matkailija pääse eteenpäin.” (Kelloniemi)

Kysyttäessä, kuinka paljon haastateltavat palvelujen tarjoajat järjestävät vierailuja alueelle, voidaan huomata, että niitä järjestetään, mutta se ei ole niin vilkasta, kuin ehkä Pyhäjärvellä.

”Nää kaikki kohteet, jotka löytyvät tosiaan Tampereen ja Virtojen välillä, kaikki yrittäjät, tahot ja firmat on meillä markkinoinnissa mukana. Tarpeen mukaan, jopa näille kohteille täällä Näsijärven rannalla on, on sitten kyse jostain esimerkiks just Rusthollista tai vastaavista mitä tässä on mainittuna niin kaikkianhan me myydään ja tietysti yleensähan heillä on jo joku toive mihin he haluaa ja me vaan pyritään se sitten toteuttaa ja antaa välillä vinkkejäkin, mutta jos halutaan lähelle järvee, niin Näsijärven rannallahan nää parhaat kohteet on, et Pyhäjärvellä ei niin hirveesti oo. Näsijärvellä on paljon enemmän.”(Helminen)

”No, kuten mä nyt tässä vähän sanoin, niin enemmän tällä hetkellä on sinne Pyhäjärven alueelle, lähinnä just tästä mainitusta syystä, että siellä ne välimatkat on jotenkin lyhyemmät ja sieltä se kaupungin profiilikin näkyy paremmin ja just tää, et Näsijärveä täytyy ensin mennä niin pitkälle. Mutta toki siellä on hyviä kohteita. Kuten esimerkiks Villa Urpo, on nyt vaan yhtenä esimerkkinä, et toivottavasti sen toiminta jatkuu.” (Sulonen)

5.3 Aktiviteetit

Suomi on sekä kylmän että lauhkean ilmastovyöhykkeen maa, joten se määrää hyvin paljon myös Näsijärven alueen mahdollisuuksia. Näsijärven alueen ehdottomasti tärkein vetovoimatekijä on kaikkien haastateltavien mielestä luonto.

”– – mutta jos ajatellaan tätä Näsijärveä vähän pidemmälle, kun mennään tästä tonne Virroille saakka niin onhan siinä sitten Muroleen kanava, Ruovesi, sitten on toi Kalela, mikä on vielä matkalla, mikä on oikein suosittu kohde, mihin viedään paljon väkeä kesäaikaan. Tällä hetkellä se on tosin remontissa. Että kyllä siellä on paljon tämmösiä kun katotaan, että Näsijärvi on isompi, ettei vaan tästä tohon ensimmäinen kymmenen kilometriä.”(Räsänen)

Yksittäisenä attraktiona Tarjanteella on myös suuri historiallinen ja kulttuurinen merkitys. Kysyttäessä aktiviteeteista risteilyt olivat jokaisen mielestä Näsijärven tärkeimpiä aktiviteetteja.

”Kyllähän se on se Runoilijantie, sitä eniten kysytään ja markkinoidaan. Sitten on nää Vellamolaivan risteilyt. Ja nyt me toivotaan, että siitä Mustanlahdensatamasta tulee semmonen yks semmonen kohde. Siinä ne melkein onkin, sitten on vielä tää Tre-experience, eli niillä on se bikinibar, nehän järjestää siel erilaista polttaritapahtumaa sun muuta.” (Helminen)

Kalastus on omienkin kokemusteni mukaan yksi Näsijärven kysytyimpiä aktiviteetteja. Olen todistanut omin silmin, kuinka japanilainen turisti on aivan haltioissaan kuullessaan, että hän pääsee kuin pääseekin uistelemaan Näsijärvelle, vaikka tiedossa on sadetta ja kovaa tuulta.

”Näsijärvi sinänsä, kun jos aatellaan koko tätä niinkun Tampereelta pohjoseen päin menevää reittiverkostoa, että ei ajatella pelkästään Näsijärveä vaan Kuru, Virrat, Ruovesi, etc. niin jo se luonnonkauneus on yks tekijä joka pitäisi pystyä tuotteistaan taikka tehdä todeksi, kalastus ilman muuta, ja siel on tämmösiä määrättyjä niinkun kansainvälisesti merkittäviä kulttuurikohteita, – – meidän käsityksen mukaan nää Tampereen pohjoiset vesistöt ja luontokohteet pitäs olla yksi kokonaisuus.”(Helminen)

”– – kyllähän siellä on kalastusmatkailua ja siellä on näille rannoille liittyvää mökkeilyä olemassa ja siellä on kurssitoiminta, kurssikeskuksia ja kaikkia tällasia, eli hyvin monenlaiset eri tahot sitä hyödyntää. Mutta sitten tämmönen retkeilyn hyödyntäminen on ihan kokonaan toinen asia, että vaikka siellä on laivaliikennettä ja sitä kautta voidaan risteily- ja muuta toimintaa tehdä tässä Näsijärvellä niin sitten tää retkeily puoli on siinä semmonen , joka on aika tavalla jääny vielä lapsenkenkiin.Että sitä tehdään jonkun verran jo siinä, mutta siitä puuttuu ne puitteet vielä.” (Kelloniemi)

Toisaalta riippuu kohderyhmästä mitkä aktiviteetit ovat suosituimpia. Jos katsotaan asiaa liikematkailijan näkökulmasta, tullaan taas siihen, että Näsijärven puolen risteilyt ovat liian pitkiä päiväretken ohjelmaksi.

”No ensimmäisenä tulee tietysti mieleen noi kulttuurikohteet, sitten sisävesiristeilyt ja siihen sitten tietysti nähtävyyскоhteet, tai mitä siellä nyt sitten on jotain aktiviteettia, pienimuotosta, ja saunaravintola. Ja tän tyyppiset. Sitten jos lähdetään luontoretelle, niin harvemmin mennään ainakaan laivalle, että sitten lähdetään bussilla kyllä jonnekin Helvettiin (kansallispuisto) tai muualle. Että ne on sitten suosituimpia – –” (Sulonen)

Retkeily on se aktiviteetti, jota useampi haastateltava piti tärkeänä alueelle. Ja varsinkin luonnossa tapahtuva ohjattu retkeily, missä saa kuitenkin tehdä asioita itse ja tietysti myös omaehtoinen retkeily.

”Siis jos nyt mietitään sanotaan vaikka viittä vuotta taaksepäin, niin tänä päivänä asiakkaat, varsinkin ulkomaalaiset, niin he on paljon enemmän tohkeissaan tämmösistä niinkun primitiivisimmistä jutuista, esimerkiksi, että saavat itse paistaa muurinpohjalettuja tai sitten nokipannukahvista, että ne ei halua enää semmosta teknistä, että moottorikelkat ja vesijetit on aina oma ryhmänsä, mutta aika pitkälle mennään tämmösiin pieniin aktiviteetteihin, joihin he itse voi osallistua ja loppujen lopuksi yksinkertasiin asioihin.”(Helminen)

”Esimerkiksi tänä talvena on hyvät jäät ollu, niin kyllä väki on tuolla, kävelee jäällä, hiihtää, Siilinkarille kulkee. Sitten kesällä tietenkin tällaset risteilyt. – – sit just tällasia niinkun laivamatkailu tossa lähijärvellä. Meillä on aika suosittu juhannuksesta aina elokuun loppuun tai alkuun, kesäloma-aikaan, tämä; tuostahan ajetaan laivalla Särkänniemeen eli siinä on kuljetus sitten sinne huvipuistoon. Ja siinä on semmonen pikku risteilykin sitten noille asiakkaille, että risteilyt ja sitten talvella sitten tietenkin tossa jäällä liikkuminen, niin kyllä ne on varmaan ne suosituimmat.” (Rinne)

Kuva 5. Rauhaniemen Kansankylpylä Kaupissa

5.4 Elämysmatkailu Näsijärvellä

Elämysmatkailusta on olemassa erilaisia määritelmiä ja haasteltavatkin alkoivat määrittelemään sitä ennen vastaamistaan kysymykseen, ovatko matkailijoiden vapaa-ajan tarpeet muuttuneet ja ovatko matkailijat nykyään elämyshakuisempia.

”Niin, mitä sillä tarkotetaan sillä elämyshakuisuudella tai elämys jutulla niin, mä itte määrittelin sen elämyskäsitteen sillä tapaa; että elämystä ei voi tuottaa. Elämykseen liittyviä puitteita voi kyllä tuottaa. Ja semmosia palveluita voidaan tuottaa. Tuotteita voidaan tuottaa, jotka voivat johtaa elämykseen, et elämys itsessään niin siitä tulee se kokijan oma henkilökohtanen kokemus.” (Kelloniemi)

”Mutta mitä ihmiset etsivät tai minkä tyyppisiä, niin mä näkisin tässä niinkun yhden semmosen suuren tulevaisuuden

mahdollisuuden kehittää tätä matkailua varsinkin tästä vesistöjen näkökulmasta. Pirkanmaalla tää luontomatkailu on semmonen, että meillä on hirveän käsitelty metsät täällä. Ne ovat pääsääntöisesti talousmetsiä, että itseasiassa tuolla Seitsemisen ja Helvetin järven lähellä on ne aarniometsät. Ne on niin pieniä että siinä ei mene puoltatuntia pidempään, kuin ne kävelty niinkun halki nää tämmöset alueet. Ja semmosta eräämaa nautintoa, elämynautintoa on aika vaikea saada, koska aina kun sä oot kävelly sen puolituntia, niin sä tuut käsiteltyyn metsään. Palataan tähän elämynautinnon määrittelyyn, niin onko se kauhean positiivinen se kokemus. Joillekin se voi syntyä siitä että vielä on säilynyt semmonen alue koskemattomana.” (Kelloniemi)

Esiin tuli myös itselleni uusia käsitteitä, kuten urbaanimaaseutu. Näsijärven alue on tosiaan varsinkin pohjoiseen mentäessä melko maaseutumaista, mutta vielä enemmän se on maaseutua Suomen ulkopuolelta tuleville ja on jo sinällään elämyn heille.

”Tällanen urbaanimaaseutu, joka tässä ollaan tai joku viisas täällä Tampereen ympäristössä sanonu ääneen, niin elämynhän milanolaiselle ruuhkissa ja hälyssä ja väen paljoudessa olevalle italialaiselle on se, että hän tulee tänne Ryanairilla Tampereen keskustaan, joka on heille sama kuin meille joku kirkonkylä tuolla keskellä ns. ei mitään, mut silti täällä on kaikki; palvelut pelaa, luonto on lähellä, vesistö on lähellä. Kuiteskin suhteellisen hiljasta ja rauhallista, ja erittäin hiljasta ja rauhallista jos vertaa esimerkiks tällaseen suurkaupunkiin. Elikkä tää elämyn määrittely ja kokemuksellisuuden taso pitäa aika tarkkaan pystyä niinkun kuvaan ja selventään, että me pystytään tuotteistaan tää meidän urbaanimaaseutu kansainväliseks vetovoimatekijäks.” (Eskelinen)

Näsijärvellä matkailijalle pystytään tarjoamaan ainutlaatuisia maisemallisia attraktioita. Ne pitäisi pystyä tuotteistamaan, jotta näillä elämyksillä saadaan lisää matkailijoita alueelle.

”Että tää tää vesistö on ja Näsijärvi erityisesti niin semmonen että kun kattoo siitä vesistön näkökulmasta niin siellä voi meloa tuntikausia ja sä oot kokoajan tekemisissä sen erämaisen maiseman kanssa. Rannat on kuitenkin suhteellisen hakkaamattomia, vaikka siellä on sitten mökkejä ja muuta, mutta me tullaan taas siihen, että se on suomalaisen elämänmuodon kysymys, että meillä on tää verissä tavallaan, geeneissä, että pitää kesällä mennä vesien äärelle. Sillä tavalla samalla, kun matkailijalle voidaan tarjota tämmönen erämainen näkökulma suomalaisesta kesästä ja tämmösestä, niin myöskin siinä on tää suomalaisen kulttuurin läheisyys samanaikaisesti olemassa.”(Kelloniemi)

5.5 Lähimatkailu Näsijärvellä

Lähimatkailu on kaksipiippuinen asia. Usein lähimatkailijat ovat päiväkävijöitä, mikä on hyvä, mutta heidän lisäksi olisi tärkeää saada myös pidempiaikaisia vieraita, siitä hyötyvät eniten majoittajat, mutta myös alueen ravintolat ja kahvilat.

”Tampere on ollu tämmönen lähimatkailukohde aina, Tampere ja Pirkanmaa. Täällä on paljon päivämatkailijoita. Varmasti tämmöset niinkun Ideapark Lempäälässä ja sitten toisaalta tamperelainen kulttuuritarjonta, jopa kylpylät, erilaiset tapahtumat on edesauttaneet tätä, että Tampereesta on tullut tällanen vahva lähimatkailualue, tai näistä tapahtumista, vetovoimatekijöistä on tullu semmonen. Haasteena siinä on myös se, että millä me saadaan houkuteltua ne jäämään yöksi tai viettämään aikaa

enemmän täällä, ettei tulla vaan käymään täällä, joka on sinänsä hyvä asia, mutta et saatas ne pysyyn täällä pitempään.” (Eskelinen)

”Se missä sen huomaa tosiaan, että väki suosii sitä lähimatkailua, niin enemmän on just tällaset lomakeskukset mitä meilläkin on, kuitenkin on tavallaan tavallaan vihreitä, koska siellä ei oo mitään tyhjäkäyntiä. Se on se sama huoneisto, sillä saattaa olla se viiskyt käyttäjää vuoden aikana ja siinä ei oo hukkaviikkoja. Niin kuin esimerkiks joku kesämökki, ne on tyhjillään ja ne lämmitetään sitte siellä koko vuoden ja siellä sitten ehkä ollaan, no kuukausikin saattaa olla aika reilu mitä siellä periaatteessa vietetään. Että nää kohteet mitä meillä on, niin ne on kyllä ympäri vuoden sitten. Käyttäjät vaihtuu, mutta mennään niihin samoihin ja sitten pystyy tekemään ja rakentaan kaikki tiiviisti. Että kyllä mä uskon että tää on semmonen, kun mennään eteenpäin niin varmasti semmonen hyvä juttu.”(Rinne)

Maailman turvallisuustilanne vaikuttaa siihen, että ei haluta lähteä ulkomaille, koska taudit, terrorismi, luonnonmullistukset yms. pelottavat monia.

” – – kyllä kaikki tällaset turvallisuusasiat, että heti kun tapahtuu maailmassa jotakin tällasia katastrofeja niin se näkyy heti täällä kotimaan matkailupuolella. Varmasti se ehkä luontomatkailussa on lisääntyvässä määrin semmosia ihmisiä, jotka ei haluakaan matkustaa koska tää tietoisuus ilmastonmuutoksesta tulee päivä päivältä laajemmaksi ihmisten keskuudessa, jolloin mietitään näitä vaihtoehtoja, että mikä on järkevämpää. Se oma teko luonnon säilyttämisen kannalta se voi olla juuri tällainen lähimatkailu.” (Kelloniemi)

Liikematkailu tulee vähentymään, mutta onneksi perhe- ja kulttuurimatkailijat tulevat varmasti jatkossakin Näsijärven ympäristöön. Kotimaan matkailu säilyy ennallaan laman kuorissakin, tai tulee jopa kasvamaan.

” – – sillon kun viimeks oli tämä lama sillon yheksänkymmentä luvulla niin sillonhan se ei vaikuttanut kotimaanmatkailuun mitään, se meni ihan samalla tavalla kun ennenkin ja toivotaan että se menee nytkin.” (Räsänen)

Lähimatkailun vaikutukset eivät aina ole positiivisia, jos liian paljon ihmisiä pakkautuu samalle ”luontokaistaleelle”.

”Kyllä se varmaan ainakin jossain, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla on semmonen asia, että Nuuksiohan esimerkiks on vähän muuttunut semmoseksi kaupunkipuistoksi, jos näin voi sanoa, että siellä on tämmösiä äärimmäisiä tilanteita että ihmiset saattaa odottaa makkaranuotiolle kolme tuntia. Siellä on niin kauhee ryysis. Saattaa käydä parhaimpina viikonloppuina 15 000 ihmistä, jolloin siellä on jatkuva virta ihmisiä joka suuntaan. Että onko se enää kestävää koko toiminta, että pitääkö siellä olla kohta portit, että lasketaan kuinka paljon päästetään ihmisiä pääsylipuilla sisään, että se alkaa olla vähän sillä tasolla se väestömäärä. Meillä taas Tampereella ei vielä ehkä niin kauheesti ole, mutta onhan meillä seuranta olemassa jostain Seitsemisen ja Helvetin järven alueesta ja nää kävijämäärät on siellä pysyny näin vuositasolla aika samantyyppisinä, että semmosta 40 000 molemmissa puistoissa ja siinä on pientä nousua nyt ollu. Viime vuonna taidettiin lyödä jo elokuussa edellisen vuoden ennätys. Että kyllä se lisääntyy siellä ja lisääntyy Tampereen seudullakin ihan varmasti.” (Kelloniemi)

5.6 Hidas matkailu Näsijärvellä

Ilmiselvästi hidas matkailu on käsitteenä vielä vieras useimmille. Haastateltavista ei juuri saanut irti paljoa tätä aihetta koskien. Hidas matkailu yhdistettiin kestävään matkailuun ja siihen, että tehdään matkailutuote, jolla ei tavoitella lyhytaikaista voittoa, vaan enemminkin painopiste on laadussa.

Palvelut hitaammalle ja rauhallisemmalla matkailulle on matkailun onnistumiseksi saatava kuntoon. Palveluiden räätälöinti olisi tässä haastateltavien mielestä tärkeää. On oltava mahdollisuus suunnitella ohjelmansa itse.

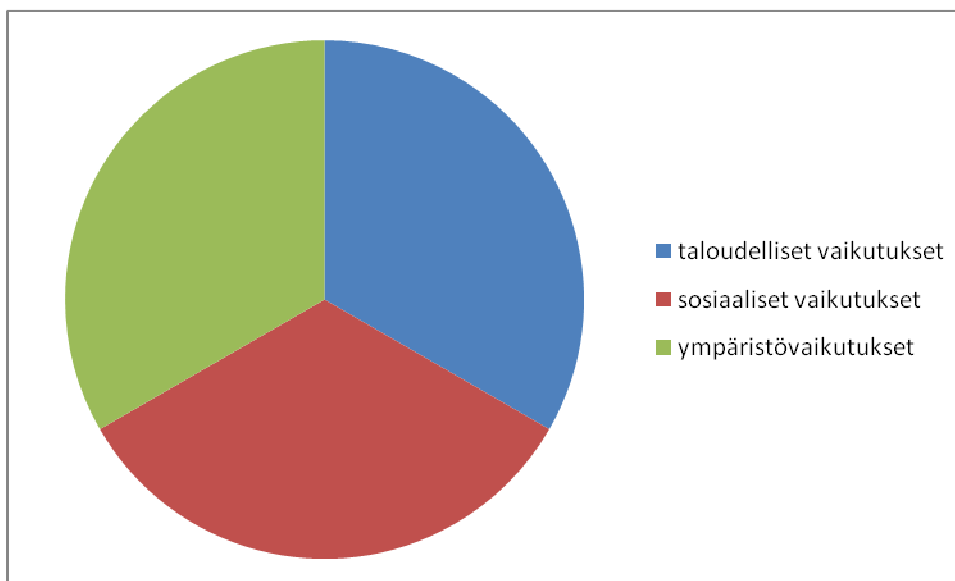
”Mä luulen, että me mennään semmoseen, että tää luontomatkailu on vahvasti tällasta uutta matkailua niinkun maailman mittakaavassakin tietyllä tapaa ja se suosii tällaista yksilöllistä juttua, näitten palveluitten pitäis olla hyvin joustavia. Ne ei saa olla sellasia jäykkiä, jotka on tarkotettu niinkun kymmenen, kahdenkymmenviiden hengen ryhmille, koska muuten se ei oo kannattavaa. Vaan näitten palveluiden pitäis olla mahdollisia vaikka yksittäisille ihmisille.” (Kelloniemi)

Asiakaskunnassa ja heidän tarpeissaan tapahtuu tulevien vuosien varrella muutoksia. Väestö ikääntyy ja heille tällaiset rauhallisemmat matkailumuodot sopivat muutenkin hyvin. Rauhallisen ei välttämättä tarvitse olla tylsää, mutta terveellistä se useimmiten on.

”Väki ikääntyy. Meillä ainakin huomaa ihan selkeesti, että esimerkiksi ne, jotka säännölliseen meille on tullut sen kymmenen viistoista vuotta ja he on ollu silloin ehkä sen viiskymmentä vähän päälle, kuuskymppisiä. Nyt alkaa oleen ikää jo sitten yli seitsemänkymmentä, et siinä on niinkun haasteita, et kuinka saada ne sitten liikkeelle ja tarjota sellasia juttuja mihin he voi lähteä mukaan.” (Rinne)

Alueelle ei haluta kertakäyttöasiakkaita, joten hidas ja samalla kestävä matkailu tukee tätä tavoitetta. Palvelut tehdään miettien tulevaa sukupolvea, voivatko he nähdä luonnon vielä samankaltaisena, kun me tänä päivänä. Taulukossa 2. Kelloniemen ovat mainitsevat kolme keskeistä elementtiä, jotka kestävässä matkailussa tulee ottaa huomioon. (Kelloniemi 2009)

Taulukko 2. Kestävässä matkailussa huomioon otettavat asiat (Kelloniemi 2009)

”Siihen on monenlaisia näkökulmia, mutta tää kestävä kestävyys varmaan voidaan määritellä monesta näkökulmasta. Metsähallitus on tehny tohon Seitsemisen ja Helvetin järven kansallispuistoihinsa, eli suojelualueillensa tällasen kestävän matkailun kehittämissohjelman ja sehän tarkoittaa sitä, että pitää luoda tavallaan tällanen mittaristo, jolla mitataan matkailun ekologisia vaikutuksia ja sitten näitä tällasia taloudellisia vaikutuksia ja sitten sosiaaliskulttuurisia vaikutuksia.

Siinä on kolme tällasta isoo keskeistä elementtiä, jotka ovat yhteiskuntarakenteessa sisäkkäin. Jo yhden pois vetäminen sieltä tarkoittaa, että siellä ei muutkaan toimi, että jos luontoa käytetään ekologisesti kestävämmällä tavalla, niin vähän ajan päästä se vaikuttaa talouteen, koska asiakkaat ei enää tule sinne. Tai sitten pitää pistää rajat sille matkailulle ja ihan samalla tapaa, jos siitä tulee kulttuurisesti semmonen, et se vie epätasapainoon sen alueen oman kulttuurin ja sitten jostain muualta tulevan kulttuurin, niin taas ollaan kestävämmässä tilanteessa. Sama sosiaalisella puolella, että miten se vaikuttaa tän alueen ihmisiin ja siihen koko väestörakenteeseen.” (Kelloniemi)

Osa näki palveluiden ympäristöystävällisyyden olevan jo hyvällä tolalla. Totta kai näin on, kun vertaa moneen muuhun maahan, mutta silti löytyy varmasti aina parantamisen varaa.

”Ympäristöstä ja luonnosta huolehtiminen on tärkeä asia. Suomalaiset yritykset on edelläkävijöitä siinä millä tavalla otetaan huomioon erilaiset luontoasiat. Täällä on erittäin tarkat asetukset, normit ja lait asian suhteen.” (Eskelinen)

5.7 Matkailu- ja virkistyspalveluiden kehitysehdotukset

Haastateltavilla oli kehitysehdotuksia Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluihin. Kysyttäessä minkälaisia majoituspaikkoja alueella on, kävi ilmi että tarjonta on melko huonoa. Sesonkia pidentämällä saisi tätä tilannetta parannettua.

”Tosi huonosti missään, että Virroilla ja taitaa olla Ruovedelläkin mutta ne on niin pieniä, että ne on muutamille kymmenille ihmisille, että Virroilla taitaa olla neljäkymmentä vuodepaikkaa maksimissaan. Mutta se on kans ku ei siä oo talviaikaan niillä mitään kysyntää niin, se on niin sesonkihommaa, että siä ei oo talvella ku se yks kissa kävelee pitkin tyhjää katua niin siinä ei kauheesti auki kannata pitää.” (Räsänen)

” – – aina se mikä meillä ensimmäisenä ja nytkin tulee mieleen on se, että kesäsesongin pitäisi jatkua ehdottomasti viimeistään tai ainakin sinne elokuun lopulle, että nyt moni aktiviteetti loppuu siihen kun Suomessa alkaa koulut, mutta kongressit ja eurooppalaisten lomat jatkuu elokuun loppuun, mutta silloin meillä usein on vielä hyviä ilmojakin.

Ja toisaalta kun aattelee ihan lähiseudun matkailijoita ja ihan omaa suomalaista väestöökkin niin kesällä, kesälomallaan he saattavat

olla muualla, saattaa olla mökeillä ja näin, mutta sit ku he on työn ääressä taas uudestaan niin heilläkin saattas olla mielenkiintoa sitten kuitenkin käyttää näitä meidän omia kesämatkakohteita viikonloppusin ja nauttia siitä kesän pidentymisestä. Sillain et nyt meillä loppuu kesä vähän liian aikasin siihen koulujen alotukseen.” (Sulonen)

S/S Vellamon aikaisempia päiväretkiä kaivataan takaisin. Päiväretket ovat kätevä tapa tutustua ympäristöön myös vesiteitse.

”Mut tää on justiin se, että jos ajatellaan tota Näsijärvee ja sen kehitystä ja jos ajatellaan mitä mä voisin tehdä, niin musta ois aivan loistava saada vaikka ens kesänä muutama risteily. Esimerkiks, – – tosta Vellamolaivasta, että lähtis nyt tämmönen risteily ja esimerkiks Mustastalahdesta lähtee, käy esimerkiks Marttilan pirtissä vaikka kahvilla ja tekee pienen risteilyn, käy Murikassa tai Rantamattilassa syömässä tulee sitten toista reunaa pois ja nyt kun siellä Villa Urpossa ei voi pysähtyä niin nyt sitten tarttis jonkun muun näistä esmes Pimeensalmen telakka, ni mennä sinne vaikka iltakahville. Tehdä nyt tämmönen laivaristeily eli mehän tehdään pääasiassa lähialueelle busseille tämmösiä päiväretkiä, mutta mun mielestä vois myös laivalla olla päiväretki tällä Näsijärvellä.

Et mä uskon, että kun sieltä löytyy nää kaikki tärkeät elementit mitä pitää tommosessa päivän bussimatkassa tai laivamatkassa olla, niin sehän pitää olla se, että pitää olla syy mitä haluaa mennä katsoon, pitää olla paikka missä juoda ne kahvit ja paikka missä ruokailla. Ja nää löytyy kaikki sieltä rannalta ja mä uskon, että yrittäjätkin olisivat innostuneita. Et tämmönen kun lähtis tänä kesänä niin olis aivan loistavaa, mut kuten sanoin se laivakapasiteetti sillä puolen on vähän vähäempää.” (Helminen)

Tämän päivän matkailijat kyllästyvät nopeasti ja tämä koskee jokaista ikäluokkaa, ei pelkästään nuoria. Tämän takia olisi hyvä olla monipuolisia aktiviteetteja tarjolla.

”Ennenhän riitti se että ajettiin a:sta b:en ja se riitti ihan hyvin. Et sanotaan, et se on sellanen kaks kolme tuntia ja sit siihen pitää olla yhdistetty joku juttu. Se on tavallaan se tän päivän juttu, et on se sit yhdistetty kesäteatteriin tai ruokaan tai johonkin Visavuorella käyntiin tai Lepaan viinitilaan mikä se sitten onkin tai joku esiintyjä tai jotain, mut se on ihan selvä, että jotain sutinaa pitää olla, että ei mummotkaan enää jaksaa enää olla kun kolme tuntia maksimissaan ja sit alkaa peukalot pyörimään, että äkkiä jotakin.” (Räsänen)

” – – monet asiakkaat jotka meille tulee, niin ne on käyny täällä kymmenen vuotta säännölliseen ja tuota, se on tärkeä, että tulee sitä kehitystä ja tulis uusia juttuja sitten, jos siellä on niitä samoja mitkä on vuodesta toiseen niin, kyllä ainakin mun mielestä ihmiset käy niin kun yleensä kerran, menee siihen juttuun mikä on. Mut sitten jos se toistuu seuraavana vuonna niin he ei lähde. ”Me on käyny siellä jo, että ei voida mennä tai kantsi mennä enää, että sehän on nähty”, et kyllä sitä pitää uusia juttuja tarjota koko ajan. Niin kyllä ihmiset niihin lähtee mukaan sitten.” (Rinne)

Paikallisten yritysten joukossa on myös kohtuullisen nuoria yrityksiä, joten tällöin tuotteiden hinnoittelu voi olla aluksi vaikeaa. Palveluiden hinta ja laatutaso ei aina kohtaa.

” – – tuotteitten laatutaso ei oo riittävän tasalaatuinen ja korkea, ja toisaalta hinnottelu ei vastaa oikein kansainvälistä tasoa eli joissain kohtaa on hinta-laatusuhde ongelma, jossain kohtaa on hyviä palveluita tarjolla, mutta niitä ei oo osattu tuotteistaa, hinnotella ja tarjota tänne tuleville kokous-, kongressi- ja yleensä liikematkailijoille. Eli tääl on se kehittämisen paikka.” (Eskelinen)

Pitäisi löytää sellaisia kohteita, joihin matkailija voi spontaanistikin lähteä, sen enempää suunnittelematta etukäteen. Ihmiset eivät välttämättä nykypäivänä halua tai edes uskalla suunnitella elämäänsä kovin paljon eteenpäin ja se saattaa johtua maailmantilanteen epävakaudesta tai yleensäkin siitä, että ajankäyttöä mietitään enemmän.

”Muutosta on semmonen, että ihmiset ei halua sitoutua etukäteen, eli ennen he tilasivat paljon enemmän tällasia päiväohjelmia ym.rekisteröinnin yhteydessä, esimerkiksi ulkolaiset asiakkaat. Tänä päivänä on se, et he tulee tänne paikanpäälle, sit he toteaa, että mitä täällä on tekemistä ja sen jälkeen he rupee vasta kysyään, että voisko he lähtee sinne sun tänne ja se on meille ryhmäjärjestäjänä aika mahdotonta sitten enää järjestää niitä.”
(Sulonen)

”Näsiselkä on niin kauheen iso, et sinne pitää päästä tosi pitkälle, ennen kuin siellä tulee sitten sellaisia mukavan näköisiä kohteita sun muuta. Että se on vähän Näsijärnessä haaste, – – lisää ois hyvä löytää semmosia kohteita, jotka on kuitenkin suht koht lyhyen ajan päässä. Siinä ratkasee sekä aika, että raha, et jos joudutaan laiva ottaan ensin, millä puksutetaan puoltoista tuntia ennenkun päästään kauniisiin maisemiin tai kohteisiin niin sitten aina miettii, että onko se taloudellista ajallisesti ja rahallisesti.Koska varsinkin, kun sieltä täytyy sitten tulla samaa reittiä takaisin, ellei se sitten pääty autokuljetukseen.”(Sulonen)

Palveluista, myös www.nasijarvenmatkailu.fi sivuston päivitys olisi toivottua. Sivustoilla on muun muassa ollut erinomainen kartta alueen palveluista. Haettiin sitten sauna, kokous-, ulkoilu-, veneily- tai mitä vaan palveluita, sieltä osattaisiin löytää se mitä halutaan. Myös pelkkä esite, mitä jaettiin matkatoimistoissa, oli hyvä. Se sisälsi alueen kartan ja palvelut ja onhan se tärkeää, että palvelut ovat helposti löydettävissä. Sille toivotaan ehdottomasti jatkoa.

6 SWOT - ANALYYSI NÄSIJÄRVEN VETOVOIMATEKIJÖISTÄ

6.1 Vahvuudet

Alueen suurin vahvuus haastattelujen perusteella on luonto. Luonto on aitoa ja paikoin jopa miltei koskematonta. Luonnon merkitys matkailussa tulee korostumaan vielä enemmän tulevaisuudessa.

Alueella on jo nyt näkyvissä tietynlaista yhteistyötä erilaisten elämysyritysten kanssa, esimerkiksi Särkänniemen ja Oy Runoilijantien välillä. Sitä tulee vielä samaan malliin lisätä. Siellä on jo nyt paljon aktiviteetteja ja ne ovat vahvoja alueen vetovoimatekijöitä. Alueella on paljon potentiaalia kehittyä.

6.2 Heikkoudet

Alueen heikkoutena voidaan pitää juuri verkostoitumisen puutetta. Alueen yrittäjien tulisi tehdä enemmän yhteistyötä ja luoda alueelle uusia mahdollisuuksia. Haastateltavat viittasivat siihen useaan otteeseen.

” – – puhalletaan yhteen hiileen ja voidaan tarjota toistemme palveluja. Se on varmasti sellanen, jota pitäis kehittää.”(Rinne)

Huono saavutettavuus on alueen heikkous, sitä voisi parantaa uudella reitillä. Alueen heikkoutena voidaan pitää myös sesongin lyhyttä. Talvikaudella olisi saatava alueelle paljon enemmän toimintaa.

6.3 Mahdollisuudet

Myös tamperelaiset on saatava liikkumaan alueelle. Kysymyksenä onkin arvostavatko tamperelaiset maisemansa rikkautta. Jokamiehen oikeudella meillä kaikilla tamperelaisilla on mahdollisuus kuljeskella Näsijärven upeilla rannoilla.

Yhtenä kehitysmahdollisuutena mainittiin ympärivuotisuuden mahdollistaminen alueen matkailussa. Jos järven jäätä ja siitä avautuvia mahdollisuuksia hyödynnettäisiin talvikaudella, saataisiin matkailijoita liikkumaan alueella ympäri vuoden. Jos talvikautena ei ole tarpeeksi vetovoimaa alueella, niin talvikaudella esimerkiksi majoituspalveluja ei ole järkevää kehittää. Siksi olisikin tärkeää saada lisättyä alueelle esimerkiksi retkiluistelusafareja, ja saada ihmisiä alueelle myös kesäsesongin ulkopuolella.

Mahdollisuus on myös lyhytkestoisempien aktiviteettien järjestäminen, jotta tavoitteisiin perhematkailijoiden ja kulttuurimatkailijoiden lisäksi liikematkailijat ja kokous-, kongressi- ja messumatkailijat.

Reitin tekeminen helpommaksi edetä esim. pyörällä, melomalla tai muulla ihmisvoimin tapahtuvilla keinolla kehittäisi palvelua. Eli enemmän yöpymismahdollisuuksia olisi mahdollista ja toivottavaa järjestää matkan varrelle. Enemmän mairinnousupaikkoja eli laitureita pienveneille ja yksityisille veneilijöille tarvitaan, jotta Näsijärven rannat ovat helpommin tavoitettavissa.

Kehitysideana olisi hienoa myös saada Tampereelle enemmän pyöränvuokrauspaikkoja ja esimerkiksi Mustanlehden satama olisi käytännöllinen paikka vuokrata pyöriä järven ympäristössä pyöräilyyn. Ehkä matkailijat saataisiin innostumaan myös talvipyöräilystä. Lisäksi Näsijärven alueesta olisi loistavaa saada päivitetty sekä pyöräily- ja vesistökartta.

6.4 Uhat

Kulttuurikohteista hyvin suosittu Villa Urpo on ollut suljettu yleisöltä toistaiseksi. Jos sitä ei enää avatakaan yleisölle, se on hyvin suuri menetys alueen kulttuurimatkailulle. Tämä tuli esiin useammassakin haastattelussa.

Yksittäisten attraktioiden häviäminen ei ole kuitenkaan niin iso asia kuin se, että ympäröivälle luonnolle tapahtuu jotain peruuttamattomia vahinkoja. Uhkana on aina myös se, että luonto ylikuormittuu.

Kuva 6. Soutuveneitä Kaupin rannassa

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän työn tuloksia ei voi yleistää kovin hyvin, koska on huomioitava, että otos oli pieni ja tutkittava alue laaja. Työn tuloksia ei voi siis pitää hirveän valideina, mutta tutkittavaan aiheeseen on saatu vastauksia. Haastateltavien mukaan Näsijärven alue vaikuttaa paljon Tampereen imagoon ja sen näkyvyys on tulevaisuudessa kasvussa esimerkiksi Mustanlahden sataman uudistamisen vaikutuksesta. Yksittäiset nähtävyydet ja maisemat pitäisi poimia alueelta ja tuoda esiin markkinoinnissa enemmän. Alueen laivakapasiteettia voisi lisätä, jotta saataisiin enemmän liikennettä järvelle.

Haastattelujen perusteella vastaus tutkimusongelmaan; onko kiinnostusta uudentlaiselle reitille Näsijärven ympäri, on myönteinen. Haastatteluissa tuli monta kertaa ilmi tarve juuri tällaiselle yhtenäiselle, verkostoituneelle matkailureitille, josta hyötyisivät kaikki. Alueella on paljon palvelun tarjoajia ja toimintaa, mutta kyse on juuri yhteistyön puutteesta ja tällainen valmis reitti tai ns. palvelupaketti, jossa on useampi yritys yhteistyössä, mahdollistaisi alueen paremman hyötykäytön. Esimerkiksi selkeät rantautumispaikat veneilijöille helpottaisivat alueen saavutettavuutta ja jos näissä paikoissa olisi vielä ravintola tai kahvilatoimintaa sekä majoitusta, se tekisi matkailusta alueella helpompaa.

Matkailureitti helpottaa alueen kaikkien toimijoiden edellytyksiä toimia yrittäjinä, parantaa alueen näkyvyyttä ja tuoden samalla uusia asiakkaita. Tässä tutkimuksessa saatiin selkeä mielipide alueen toimijoilta, että tarvetta uudentlaiselle yhteistyölle on ja tämä antaa varmasti rohkeutta ryhtyä toimeen tällaisen verkoston luomisessa. Matkailun alueelliseen systeemiin vaikuttavat tekijät ovat Vuoriston (1997) mukaan työntövoima, saavutettavuus ja vetovoima, joten kaikilla näillä on merkitystä, kun halutaan kehittää alueen matkailua.

Työssä vastataan siihen miten Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluita tulisi kehittää. Kaikki haastateltavat ovat sitä mieltä, että niitä todella tulisi kehittää. Kehitysehdotuksina haastateltavat esittävät esimerkiksi sesongin

pidentämisen, lyhyitä aktiviteetteja päiväkävijöille ja erityisesti kokous- ja kongressimatkailijoille ja tehokkaampia markkinointitapoja.

Kysymykseen, mitä tutkittavien asiakkaat haluaisivat tehdä alueella, tuli erilaisia vastauksia, mutta kärkeen nousivat lyhytkestoisemmat aktiviteetit, autenttiset ja primitiivisemmät aktiviteetit ja ennen kaikkea luonnon hyödyntäminen. Kalastus – ja retkeilyjärvenä Näsijärvi on mainio, mutta näiden aktiviteettien markkinointia on parannettava.

Kun pohditaan, miten asiakkaiden tarpeet ovat muuttuneet vai ovatko muuttuneet viime vuosina, niin kaikki olivat sitä mieltä, että matkailijat haluavat jatkuvasti uutta ja yritystenkin täytyy seurata aikaansa ja järjestää uusia mielenkiintoisia aktiviteetteja. Ympärivuotisuus on aktiviteettien puolesta myös tärkeä asia. Elämykset tulisi tuotteistaa, esimerkiksi markkinoida Näsijärven aluetta ”urbaanina maaseutuna” kansainvälisille markkinoille.

Tutkimuskysymykseen, ollaanko tutkittavien mielestä nykyään kiinnostuneita lähimatkailusta ja ns. hitaasta matkailusta, vastattiin melko yksimielisesti myönteisesti. Kaikkien tutkittavien mielestä lähimatkailu on kasvussa ja se onkin matkailuyrittäjille helpotus lama-aikana. Ulkomaan matkojen sijaan matkailijat sijoittavat rahansa kotiseudun kohteisiin ja näin raha jää oman paikkakunnan yrittäjille. Lähimatkailu säilyy suosiossa etenkin perhe- ja kulttuurimatkailijoiden osalta. Mahdollisuutena voidaan pitää kotimaanmatkailun kasvua ja sitä kautta saatavia uusia asiakkaita sekä ulkomaalaisia asiakkaita.

Hidas matkailu tässä sivussa kasvattaa suosiotaan ja kaikki haastateltavat pitivät sitä myönteisenä, koska matkailijat viipyisivät pidemmän aikaa yhdessä kohteessa ja käyttäisivät paikallisia palveluja. Haastateltavien mielestä hidas matkailu on vahvoilla väestön ikääntyessä ja ihmisten halutessa vaihtoehtoja.

Matkailu- ja virkistyspalvelujen puolesta kaivataan lisää majoituspalveluja ja monipuolisia aktiviteetteja ja päiväretkiä. Palvelujen hintatasoa pitäisi miettiä tarkemmin, koska joidenkin, varsinkin uusien yritysten hinnoittelu ei vielä vastaa

laatua. Virkistyspalvelut tulisi olla helpommin saavutettavissa eli niihin olisi helpompi ja nopeampi päästä veneillä, pyörällä, kävellen tai vaikka melomalla. Palvelut tulisi myös olla helpommin löydettävissä esimerkiksi internetissä tai esitteissä.

Kuva 7. Näsijärvi jään peitossa

8 LOPUKSI

Työn tekeminen on ollut tunnetilojen vaihtelua. Välillä aihe epäilytti, mutta työn edistyessä totesin sen tarpeelliseksi ja sen tekeminen alkoi olla mielenkiintoista. Alkukankeuden jälkeen kirjoittaminen lähti sujumaan. Alussa kirjallisuuteen perehtyminen ja prosessin sisäistäminen vei aikaa.

Työ on kehittänyt paljon verkostoitumistaitoja ja kommunikointia erilaisten työelämän tahojen kanssa. Olen saanut tehdä yhteistyötä opettajien ja erilaisten yritysten edustajien kanssa, mikä on ollut todella hienoa. Haluankin kiittää näitä kaikkia mukana olleita yhteistyöstä.

Toiveenani on, että yhteistyöprojektin muut osapuolet jatkaisivat tätä alkanutta työtä ja mahdollisesti kehittäisivät tulevaisuudessa tällaisen matkailutuotteen. Uudenlaiselle reitille Näsijärven alueelle on selvästi kysyntää ja kyse on vain siitä kuka ensimmäisenä tajuaa tämän markkinaraon ja alkaa kehittämään ideaa.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS - kustannus.

Alasuutari, P. Laadullinen tutkimus. 1995. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Borg, P., Kivi, E. & Partti, M. 2002. Elämyksestä elinkeinoksi. Matkailusuunnittelun periaatteet ja käytäntö. Juva: WS Bookwell Oy.

Eskelinen, Antti. Tampereen kauppakamari. Haastattelu 27.4.2009. Haastattelija: Pahkuri, E.

Goeldner, C. & McIntosh, R. 1999. Tourism: Principles, practises, philosophies. New York: Wiley and sons

Hall, C.M. & Härkönen, T. 2006. Lake Tourism - An Integrated Approach to Lacustrine Tourism Systems. England: Cromwell Press.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2006. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Helminen, Tuija. Go Tampere Oy. Haastattelu 28.4.2009. Haastattelija: Pahkuri, E.

Hemmi, J. 2005. Matkailu, Ympäristö, Luonto Osa 1. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Honoré, C. 2006. Slow. Elä hitaammin! Manifesti verkkaisen elämän puolesta. Helsinki: Bazar Kustannus Oy

Kelloniemi, E. Piramk. Haastattelu 27.4.2009. Haastattelija: Pahkuri, E.

Pesonen, H. 2008. Niemenrantaan nousee kerrostaloasujan unelma. Tampere ja naapurit. Aamulehti. Tiistai 2. joulukuuta 2008. s. A9

Rautio, J. & Tuorila, L. 2008. Näsijärvi. Jyväskylä: Emu Kustannus Oy.

Rinne, K. Holiday Club Oy. Haastattelu. 6.4.2009. Haastattelija: Pahkuri, E.

Räsänen, P. Hopelinjat Oy. Haastattelu 27.4.2009. Haastattelija: Pahkuri, E.

Sulonen, L. Tampereen kokouspalvelu Oy. Haastattelu 3.4.2009. Haastattelija: Pahkuri, E.

Tarssanen, S. Elämystuottajan käsikirja. 2005. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Viita, Lauri. 2008. Moreeni. Helsinki: Oy Nord Print Ab.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vuoristo, K-V. 1998. Matkailun muodot. Porvoo: Wsoy.

Elektroniset lähteet:

Aktiivi Optiot Oy. 2009. Luettu 27.3.2009.

<http://www.aktiivioptiot.fi/kotimaassa.htm>

Mettiäinen, Sari & Virkko, Helena. 2008. Kirjallisen raportin rakenne- ja muotovaatimukset.

Tulostettu 20.2.2009. Julkaistu 9.12.2008. [https://intranet.piramk.fi/db/qm.nsf/0/24CC7E2CA703178EC22574BB0029170E/\\$FILE/Kirjallisen%20raportin%20rakenne%20ja%20muotovaatimukset%209.12.2008.pdf](https://intranet.piramk.fi/db/qm.nsf/0/24CC7E2CA703178EC22574BB0029170E/$FILE/Kirjallisen%20raportin%20rakenne%20ja%20muotovaatimukset%209.12.2008.pdf).

Mettiäinen, Sari. 2009. Opinnäytetekijän opas. Tulostettu 8.1.2009.
[https://intranet.piramk.fi/db/qm.nsf/0/167DC2C77A52B69EC2257457002F3200/\\$FILE/OPINN%C3%84YTETY%C3%96NTEKIJ%C3%84N%20OPAS.pdf](https://intranet.piramk.fi/db/qm.nsf/0/167DC2C77A52B69EC2257457002F3200/$FILE/OPINN%C3%84YTETY%C3%96NTEKIJ%C3%84N%20OPAS.pdf).

Heinonen, S. 2008. Hidas asuminen ja energia vähähiiliyhdykskunnassa. Slow housing – konseptin kuvaus ja kytkennät energia-asioihin. Sitran energiaohjelma ja Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Sitran selvityksiä 2. PDF. Tallennettu 20.4.09. www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksiä-sarja/Selvityksiä%202.pdf

Heinonen, S., Halonen, M. & Daldoss, L. 2007. Rauhallinen asuminen (slow housing) osana elinympäristöjen houkuttelevuutta. Tallennettu 20.3.09 Futura-lehti 4/07. PDF. www.sitra.fi/julkaisut/Selvityksiä-sarja/Selvityksiä%202.pdf

Hidasta, hidasta markkinoivat Britit. 20.4.2009. Mtv3- Ap. Luettu 20.4.2009
<http://www.mtv3.fi/uutiset/ulkomaat.shtml/arkistot/ulkomaat/2009/04/862431>.

Lähimatkailun määritelmä. 2009. Tallennettu 12.4.2009.
<http://www.vihreapolku.info/>

Muroleen kanavan kartta. Tallennettu 20.4.2009.
http://veps.fma.fi/portal/page/portal/fma_fi/merenkulun_palvelut/vaylat_kanavat/kanavat/murole

Näsijärven kartta. <http://www.nasijarvenmatkailu.fi>. Tallennettu 4.4.2009

Kauppila, P. Miksi Kuusamoon? Näkökulmia Kuusamon vetovoimatekijöihin. 2005. Oulun Yliopisto/Naturpolis Kuusamo. Microsoft Word. Tallennettu 12.4.09
www.suomenlatu.fi/poluistareiteiksi/tietoa/tuotekehitys/case_kuusamo.doc

Pyöräilymatkailun kehittämisstrategia 2009 – 2013. 2008. Visit Finland työryhmä.MEK. Tallennettu 5.5.2009.

[http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/7620b7fbb6d5b604c2257524002b5937/\\$FILE/ATTA1CXT/Pyora](http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/6dbe7db571ccef1cc225678b004e73ed/7620b7fbb6d5b604c2257524002b5937/$FILE/ATTA1CXT/Pyora)

Saarinen, Jarkko. 2004. Luentomoniste. Maantieteen laitos. Oulun yliopisto. Tallennettu 20.4.09. <http://raita.scp.fi/ruotsi/matkai2.gif>

Slow travel; What is slow travel. 2009. Luettu 20.2.2009.

http://www.slowmovement.com/slow_travel.php

Tarjanteen kuva. Tallennettu 28.4.09. <http://www.runoilijantie.fi/sivut/alukset.htm>

.

LIITTEET

LIITE 1: (2)

LIITE 1: TEEMAHAASTATTELU, HUHTIKUU 2009

Teemarunko:

Taustatiedot; kertoisitko ensin vähän koulutus- ja työhistoriastanne?

- Tarvekartoitus
 - Miten Näsijärvi vaikuttaa Tampereen suosioon matkailukaupunkina?
 - Miten alueen matkailu- ja virkistyspalveluita voisi mielestäsi kehittää?
 - Millainen merkitys Näsijärven alueen kehityksellä voisi olla teille?
 - Miten paljon organisoitte vierailuja alueelle?

- Luontomatkailu
 - Mitkä Näsijärven aktiviteetit ovat suosituimpia asiakkaidenne keskuudessa?
 - Luontoretket?
 - Nähtävyyshkohteet?
 - Sisävesiristeilyt?
 - Kulttuurikohteet?

(Jatkuu)

LIITE 1: 2

- Elämysmatkailu
 - Miten asiakkaidenne vapaa-ajanvietto tarpeet ovat muuttuneet viime vuosina?
 - Esimerkkinä; lähdetään luontoon jonkun ravintola-illan sijaan? Enemmän elämyksellisiä kokouksia; vai mitä?
- Lähimatkailu
 - ”Matkat mitataan ajassa” ja ”Aika on rahaa” . Oletteko huomanneet lähimatkailun lisääntyneen? Että kokoukset pidetään niin pienen välimatkan päässä kuin mahdollista?
 - Miten taantuma vaikuttaa teidän asiakaskuntaanne?
- Hidas matkailu
 - Miten näette ihmisten suhtautumisen kestävään kehitykseen; onko se vaikuttanut asiakkaittenne loma-aktiviteetteihin?

LIITE 2: HAASTATTELUPYYNTÖ

Haastattelupyyntö

Opinnäytetyössäni teen tarvekartoitusta matkailu- ja virkistyspalveluista Näsijärven alueella. Työn tavoitteena on nykytilan selvittäminen.

Idean äiteinä olivat Helena Kairimo PIRAMKista, Tiina Hakkarainen TAMKista ja Eeva Palmolahti Tampereen kaupungin kehitysryhmästä. He osallistuivat Aluekehittäjän koulutusohjelmaan Tampereen kesäyliopistossa ja lähtivät työstämään ”Matkailureitti Näsijärven ympäri”-projektia. He rekrytoivat opiskelijat, mukaan lukien minut tähän projektiin. Leena Tyllilä Hiking Hit, Travel Ky:sta on toimeksiantajana työssäni, koska hän luontomatkailuyrittäjänä on kiinnostunut tutkimuksen tuloksista.

Tutkimuksen tarkoitus on saada näkemys Näsijärven alueen matkailu- ja virkistyspalveluiden tilasta. Tämän tutkimuksen pohjalta saadaan mahdollisesti toteuttua kehityssuunnitelma ja tuotteistettua hanke. Tarvekartoituksen on määrä valmistua kesäkuussa -09. Haastattelun litteroinnin jälkeen haastattelunauhat hävitetään.

Mielestäni teidän näkemyksenne on tärkeä tässä tutkimuksessa, koska olette asemassa, jossa kuulette ihmisten mielipiteitä asiasta ja teillä on työnne kautta oma näkökulma teemaan.

Minulta saa lisätietoa s-postilla: essi.pahkuri@piramk.fi ja puhelimitse:

040-XXX XX XX

Tampere 1.4.2009

Essi Pahkuri